

FreeEx Digest

-ediția nr. 11

SLAPPS ȘI LIBERTATEA DE EXPRIMARE ÎN ROMÂNIA

Acest dosar tematic este realizat cu sprijinul
Friedrich Naumann Foundation for Freedom Romania
and Moldova.

Opiniile și informațiile prezentate în cadrul acestui
material nu reprezintă în mod necesar
poziția oficială a Friedrich Naumann Foundation for
Freedom Romania and Moldova

**FRIEDRICH NAUMANN
FOUNDATION** For Freedom.
Romania and Moldova

“Jurnaliștilor le revine un rol important în facilitarea dezbaterii publice și în transmiterea și primirea de informații, opinii și idei. Aceștia ar trebui să fie în măsură să își desfășoare activitățile în mod eficace și fără teamă, pentru a se asigura că cetățenii au acces la o multitudine de opinii în cadrul democrațiilor europene. Jurnalismul independent, profesional și responsabil, precum și accesul la informații pluraliste reprezintă piloni-cheie ai democrației. Este esențial ca jurnaliștilor să li se aloce spațiul necesar pentru a contribui la o dezbatere deschisă, liberă și echitabilă și pentru a combate dezinformarea, manipularea informațiilor și interferențele, în conformitate cu etica jurnalismului, și ca aceștia să beneficieze de protecție atunci când acționează cu bună-credință.”

Directiva UE Anti-SLAPP, Considerentul (8)

Cuprins

SLAPPs și libertatea de exprimare în România	3
Concluzii și recomandări	4
Context	13
Metodologie	15
Cazuistică	17
I. Solicitarea/acordarea de daune disproporționate	17
Fost episcop BOR, condamnat penal, a cerut 250.000 de euro daune morale jurnaliștilor care au expus faptele	17
Jurgen Faff c. Context - record în materie de daune solicitate: 3.465.000 de euro	21
Mihail Neamțu solicită 400.000 de lei cu titlu de daune morale	23
CEDO - Pricope c. României	24
One United Properties c. ONG-uri și cetățeni din Floreasca Civică	25
Agent Green hărțuită în instanță pentru două articole pe care nu le-a scris	27
II. Eliminarea conținut de interes public	29
Centrul Român pentru Jurnalism de Investigație și Football Leaks	29
Institutul „Matei Balș” și Streinu-Cercel c. Rise Project	32
Tribunalul Iași a dispus eliminarea un articol care îl menționa pe un fost ministru al Justiției	34
Europarlamentara Maria Grapini sancționată civil și administrativ și obligată să șteargă o postare care reprezenta critică politică	35
Deputata Cristina Trăilă solicită eliminarea a peste 90 de articole și postări pe rețele sociale	37
Judecătoria Sectorului 1 a cerut unui jurnalist să elimine o postare despre patronul de presă Radu Budeanu	39
CEDO - Pătrașcu c. României	40
One United Properties hărțuiește instituțiile media care relatează despre acțiunile sale	42
III. Acțiuni legale multiple, inclusiv plângeri penale sau administrative	48
Casa Jurnalistului țintă a unor acțiuni civile repetate	48
Primarul Băluță c. Libertatea - zeci de plângeri civile, administrative și penale	51
Plângere penală pentru o emisiune de satiră	53

SLAPPs și libertatea de exprimare în România

Un proiect de lege privind protecția jurnaliștilor, activiștilor și a altor persoane față de acțiunile strategice în justiție împotriva participării publice se află la data publicării acestui raport în dezbaterile comisiilor permanente ale Camerei Deputaților. Proiectul de lege, inițiat de Ministerul Justiției și înaintat Camerei Deputaților de către Guvern în februarie 2026¹, are scopul de a transpune o Directivă UE, adoptată în 2024, *privind protecția împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive împotriva persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică („acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice”)*². Directiva este cunoscută, pe scurt, sub numele de Directiva Anti-SLAPP (după acronimul în limba engleză al sintagmei „strategic litigation against public participation”).

„[M]obilizare publică” înseamnă efectuarea oricărei declarații sau desfășurarea oricărei activități de către persoane fizice sau juridice, în exercitarea dreptului la libertatea de exprimare și de informare, a libertății artelor și științelor sau a libertății de întrunire și de asociere, precum și acțiunile pregătitoare, de sprijinire sau de asistență direct legate de acestea, și care privește o chestiune de interes public”.

Directiva UE Anti-SLAPP, articolul 4, alineatul 1

În contextul acestei noi legislații europene, ActiveWatch prezintă o analiză a fenomenului acțiunilor strategice în justiție împotriva mobilizării publice (SLAPPs) din România, care au drept scop limitarea libertății de exprimare și a libertății presei.

Obiectivul central al demersului nostru este analiza mecanismelor prin care sistemul judiciar ajunge să fie instrumentalizat de actori puternici – fie ei politicieni, demnitari, oameni de afaceri, funcționari publici, companii, instituții publice – cu scopul de a reduce la tăcere vocile critice din presă și societatea civilă. Fundamentată pe descrierea mai multor studii de caz (spețe)

¹PL-x nr. 58/2026 Proiect de Lege privind protecția împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive îndreptate împotriva persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică https://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=22968

² Directiva (UE) 2024/1069 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 aprilie 2024 privind protecția împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive împotriva persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică („acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice”) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32024L1069>

relevante, din ultimii ani, cercetarea ilustrează nu doar deciziile instanțelor, ci întregul ecosistem al litigiului, de la durata extenuantă și costurile uneori prohibitive, până la strategiile procesuale agresive și consecințele negative asupra diseminării informațiilor de interes public. În analiza ActiveWatch au fost incluse 17 astfel de studii de caz. Acestea au rol ilustrativ și nu reprezintă o listă exhaustivă a proceselor de tip SLAPP care au drept scop restrângerea exercitării libertății de exprimare, multe alte astfel de cazuri neputând fi incluse în prezentul raport, din rațiuni de spațiu și de resurse disponibile.

„Interesul public” se referă la toate aspectele care afectează publicul și pentru care publicul poate manifesta un interes legitim, în special aspectele care privesc probleme sociale importante sau care afectează bunăstarea indivizilor, viața comunității sau mediul înconjurător. Publicul are dreptul de a primi informații și idei și, astfel, de a fi informat cu privire la aspecte de interes public, iar jurnaliștii și mass-media au sarcina de a transmite astfel de informații și idei. Interesul public se extinde la chestiuni care pot da naștere la controverse considerabile, dar nu poate fi redus la setea publicului pentru informații despre viața privată a altora sau la dorința publicului de senzaționalism sau voyeurism. Politica, actualitatea, drepturile omului, justiția, bunăstarea socială, educația, egalitatea de gen, orientarea sexuală și identitatea de gen, hărțuirea sau violența sexuală sau bazată pe gen, problemele de sănătate, religia, cultura, istoria, corupția, problemele climatice și de mediu sunt, astfel, exemple de subiecte de interes public, spre deosebire de relațiile private ale indivizilor sau de problemele familiale. Subiectele pot fi de interes public la nivel local, național sau internațional.

Recomandarea Anti-SLAPP a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei
[CM/Rec\(2024\)2](#)

Concluzii și recomandări

După cum reiese din analiza ActiveWatch, jurnaliștii și instituțiile media sunt ținte predilecte ale acțiunilor de tip SLAPP care au drept scop limitarea exercitării dreptului la libertatea de exprimare, dar astfel de ținte pot fi și cetățeni, activiști civici, organizații neguvernamentale sau chiar politicieni.

Inițiatorii acțiunilor de tip SLAPP sunt, de regulă, persoane cu putere economică sau politică – oameni de afaceri, politicieni, demnitari, funcționari publici, dar și autorități publice sau companii private. Din cazuistica prezentată în acest raport, astfel de exemple includ: un fost ministru al Justiției, un primar alături de primăria pe care o conduce, doi parlamentari, un episcop BOR, oameni de afaceri români, dar și străini, printre care chiar și un proprietar media, o companie lider de piață în domeniul imobiliar, o companie europeană din domeniul fotbalului profesionist și o companie din industria lemnului.

Solicitarea unor despăgubiri disproporționate, sub forma daunelor morale sau materiale pretins rezultate din defăimare reprezintă principalul mecanism prin care un litigiu civil devine o acțiune de tip SLAPP. De cele mai multe ori, solicitarea acestor despăgubiri disproporționate (mai ales când vine din partea unor reclamânți/avocați experimentați) reprezintă în mod evident o încercare de a pune presiune asupra ținutelor SLAPP.

Astfel de solicitări de daune au ajuns la sume record: 3.465.000 de euro solicitate platformei de media independentă Context, în urma unei anchete jurnalistice despre un om de afaceri și compania sa. Un fost episcop al Bisericii Ortodoxe Române, condamnat pentru abuzuri sexuale cu minori, a solicitat 250.000 de euro jurnaliștilor Centrului de Investigație Media și Dela0, care au expus faptele ce au dus la condamnarea sa. Procesul a fost câștigat de jurnaliști după 3 ani în trei instanțe de judecată. Deși instanțele l-au obligat pe fostul episcop la plata cheltuielilor de judecată, acestea nu au fost plătite nici până în prezent. Un rector universitar, fost ministru al Justiției și fost decan al facultății de drept din orașul în care a dat în judecată, a cerut, pe lângă alte sancțiuni, 2 milioane de lei (aproximativ 400.000 de euro) daune morale pentru publicarea unui articol.

Deși sumele solicitate sunt de nivelul sutelor și milioanele de euro, în practică astfel de daune disproporționate nu au fost acordate în ultimii ani, instanțele reducând cuantumul acestora în situațiile în care le-au acordat. Solicitarea unor sume mari este posibilă și pentru că, în cazul reclamantilor persoane fizice, cererile privind daunele morale rezultate din pretinse atingeri aduse onoarei, demnității și reputației se timbrează cu suma fixă de 100 de lei, indiferent de cuantumul daunelor solicitate³. În cazul daunelor materiale, acestea se timbrează în funcție de suma solicitată, taxa de timbru având o componentă fixă, stabilită pentru mai multe intervale, și o componentă variabilă. Un motiv pentru solicitarea unor daune mari este și acela că cererile având ca obiect sume peste 200.000 de lei sunt, în prima instanță, de competența tribunalului.

Un mecanism care poate avea un impact semnificativ asupra libertății de exprimare și de informare îl constituie cererile de eliminare a materialelor de presă sau a postărilor din spațiul online, fie prin utilizarea ordonanțelor președințiale ca instrument de constrângere înainte de pronunțarea unei hotărâri pe fond, fie prin hotărâri definitive. La acestea se adaugă și cereri prin care reclamantii solicită ca pârâții să nu mai publice în viitor niciun fel de comentarii și referiri la adresa lor sau formulează cereri generale privind interzicerea unor afirmații viitoare denigratoare - măsuri care sunt excluse de Codul Civil de la aplicare atunci când atingerile aduse drepturilor nepatrimoniale sunt rezultatul exercitării dreptului la liberă exprimare.

Cererile reclamantilor de retragere a unor articole sau a unor postări sunt uneori acceptate cu ușurință de instanțele de judecată. De cele mai multe ori, astfel de decizii de ștergere sunt revizuite de instanțele superioare, însă există și situații în care ele rămân definitive cu aprobarea acestora din urmă. Este esențial ca instanțele investite cu soluționarea acțiunilor de acest tip, indiferent de grad, să aplice în mod corect prevederile naționale și internaționale în materia libertății de exprimare. Numai în acest mod vor putea fi prevenite situațiile în care activitatea jurnaliștilor este împiedicată de măsuri contrare standardelor impuse de Convenția

³ Art. 7, alin. (1) din Ordonanța de urgență 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial nr. 392 din 29 iunie 2013

Europeană a Drepturilor Omului și de alte tratate privind drepturile omului la care România este parte.

Efectul pe care îl pot avea astfel de măsuri decise de instanțele de judecată, când acestea nu ajung să fie reexamineate de instanțele superioare, a fost exemplificat de o speță privind platforma jurnalistică independentă Rise Project. Publicația a fost obligată de Tribunalul București să șteargă un articol despre nereguli în managementul unui spital de stat. Decizia a rămas definitivă în urma unei erori procedurale (depunerea apelului peste termenul legal). Astfel, un articol de interes public, cu o bază factuală solidă, a fost eliminat din spațiul public doar pentru că decizia primei instanțe a fost, tot în mod eronat, defavorabilă libertății presei.

O astfel de decizie judecătorească de ștergere a unei postări de Facebook, rămasă definitivă, a vizat-o pe politiciană Maria Grapini. Aceasta a fost sancționată cu o amendă administrativă de CNCD, la plângerea USR Diaspora, pentru repostarea unei afirmații considerate a fi fost discriminatorie pe criteriul referinței la convingerile politice ale celor vizați. Decizia CNCD a fost menținută în urma contestației formulate de Maria Grapini în instanță. În plus, instanțele de judecată au obligat-o la plata de despăgubiri morale, ștergerea postării de pe Facebook și publicarea hotărârii judecătorești, în urma cererii de chemare în judecată formulate de o persoană care nu fusese nominalizată în mod explicit în postarea reclamată. Postarea preluată de Maria Grapini avea un caracter general și, în ciuda utilizării unor termeni care ar putea fi considerați duri de unii cititori, în opinia ActiveWatch aceasta era protejată de dreptul la libertatea de exprimare, exercitat în contextul unei dezbateri politice.

Agent Green este hărțuită juridic de AMECO, o companie din industria lemnului, care îi solicită în instanță să șteargă un articol al ziarului american The New York Times și un alt articol al Environmental Investigation Agency, o organizație neguvernamentală internațională care se ocupă de protecția mediului. Agent Green nu apare ca autor sau contributor și nici nu este citată în articolul publicat de Environmental Investigation Agency. În ceea ce privește articolul The New York Times, un colaborator al Agent Green este citat cu niște observații generale legate de impactul defrișărilor masive asupra ecosistemelor naturale, fără vreo referire nominală la compania reclamantă. AMECO Renewable Energy nu a dat în judecată nici The New York Times, nici Environmental Investigation Agency, ci doar Agent Green. Pe lângă ștergerea celor două articole, AMECO mai solicită și ca Agent Green să publice dezmințiri în The New York Times, precum și în mai multe ziare din Italia, Polonia, Slovacia, Austria, Germania, Bulgaria și, de asemenea, în 7 publicații din România. Mai mult, Ameco solicită și 200.000 de euro despăgubiri civile. La fel ca multe dintre spețele incluse în acest raport, acest caz este unul tipic de SLAPP pentru că argumentele invocate de compania reclamantă sunt total nefondate, iar măsurile reparatorii solicitate de aceasta sunt excesive și nerezonabile.

În practică, solicitarea de către reclamanți ca instanța să dispună ștergerea unor articole de presă sau a unor postări Facebook este deja una uzuală, prezentă în multe dintre spețele analizate.

De multe ori, judecata pe fond este însoțită de cereri de ordonanță președințială. Astfel de cereri de ștergere a unor articole până la judecata pe fond pot veni la intervale de timp semnificative,

chiar la ani de zile după publicarea articolelor sau după introducerea acțiunilor în fond. În multe dintre spețele analizate, instanțele au respins astfel de ordonanțe. Totuși, unul dintre cazuri reflectă problemele grave pe care le ridică deciziile de ștergere a unor articole presupus defăimătoare până la judecata pe fond. Centrul Român pentru Jurnalism de Investigație (CRJI) a acumulat penalități de întârziere în valoare de aproape 70.000 de euro după ce nu a executat o astfel de ordonanță președințială, solicitată la doi ani de la publicarea articolelor și admisă într-o procedură în care nu a avut posibilitatea de a se apăra. CRJI fusese dat în judecată de doi cetățeni turci și o companie a acestora, înregistrată în Malta, în urma publicării de către site-ul theblacksea.eu a unor articole din seria de investigații despre corupția din fotbalul european, cunoscută sub numele de Football Leaks. Decizia pe fond a fost favorabilă jurnaliștilor, dar aceștia și-au asumat un risc financiar semnificativ rămânând fideli principiilor jurnalistice și refuzând ștergerea temporară a articolelor, decisă prin ordonanță președințială.

În 2025, România a pierdut un proces la CEDO, inițiat de un critic de muzică amator care fusese obligat de instanțele naționale să șteargă mai multe comentarii ale sale și ale unor utilizatori de pe pagina sa de Facebook, la cererea unor artiști care le-au considerat defăimătoare (cauza Pătrașcu c. României). CEDO a considerat că sancționarea criticului de artă amator pentru afirmațiile proprii a fost lipsită de proporționalitate, iar, în privința comentariilor postate de terți, răspunderea sa nu era prevăzută de lege. În această speță, pe parcursul procesului intern, în primă instanță, Tribunalul București obligase criticul de muzică amator inclusiv să nu mai publice și să nu mai găzduiască pe viitor *„comentarii și referiri cu conținut denigrator și defăimător la adresa reclamanților”*. Această parte din decizia Tribunalului a fost ulterior revizuită de Curtea de Apel București, care, de asemenea, a constatat că o parte dintre comentarii, chiar dacă foloseau un limbaj dur, se încadrau în limitele libertății de exprimare. A fost înlăturată și orice răspundere pentru presupuse afirmații defăimătoare de pe blogul criticului și au fost reduse daunele morale acordate. Totuși, criticului i-a fost angajată răspunderea civilă pentru unele comentarii proprii sau ale terților de pe pagina de Facebook, fiind acordate daune morale totale de 12.000 de lei. Hotărârea a rămas definitivă prin respingerea recursurilor de către Înalta Curte de Casație și Justiție, ceea ce a dus la condamnarea României la CEDO.

Acest tip de cerere privitoare la interzicerea „calomnieriilor” pe viitor sau interzicerea de a mai scrie despre un reclamant se regăsește recurent în mai multe dintre spețele analizate. În opinia noastră, astfel de cereri indică utilizarea cu rea-credință a solicitărilor adresate instanțelor cu scopul de a pune presiune pe jurnaliști sau alte persoane care își exercită dreptul la libertatea de exprimare, atât timp cât Codul civil înlătură explicit posibilitatea aplicării măsurii interzicerii săvârșirii faptei iminente pretins ilicite, atunci când această faptă ar consta în exercitarea dreptului la liberă exprimare. Cu alte cuvinte, cadrul legal permite numai măsuri privind exprimări care au avut deja loc, care pot fi analizate în concret și în context de instanța de judecată, iar extinderea cererilor și pentru exprimări care nu au avut încă loc este evident abuzivă și cu caracter disuasiv.

„În multe cazuri, SLAPP-urile sunt cauze civile de apărare a reputației, intentate fie în temeiul dispozițiilor generale privind răspunderea civilă delictuală, fie în temeiul dispozițiilor speciale ale Codului civil privind protecția drepturilor subiective nepatrimoniale (dreptul la viață privată, dreptul la demnitate personală, dreptul la propria imagine, dreptul la protecția datelor cu caracter personal). Astfel de proceduri pot fi pe fond și/sau pentru măsuri temporare și au ca scop obținerea de daune morale sau materiale și/sau încetarea presupuselor încălcări ale drepturilor subiective nepatrimoniale. În practică, în multe cazuri, reclamantii urmăresc în mod special reducerea la tăcere a țintelor, solicitând instanțelor să le interzică acestora să mai facă declarații publice în ceea ce le privește. Astfel de pretenții sunt în mod evident abuzive, deoarece Codul civil interzice în mod expres interdicția unor viitoare manifestări ale libertății de exprimare, fie pe fond, fie ca măsură temporară.”

Diana Hatneanu, “SLAPP-urile în România – Studiu de caz”, publicat de Centrul pentru Jurnalism Independent, 2023

Introducerea unor acțiuni multiple, inclusiv de natură penală, precum și sesizarea autorităților administrației publice, reprezintă un alt mecanism prin care se încearcă intimidarea țintelor SLAPPs. Ziarul Libertatea, în perioada în care echipa editorială era condusă de Cătălin Tolontan, a fost ținta unor proceduri inițiate de primarul Sectorului 4 din București. Acesta din urmă, alături de primăria pe care o conduce, au formulat nu mai puțin de 18 plângeri împotriva ziarului Libertatea și a mai multor jurnaliști ai acestei publicații. Acestea au inclus cereri de daune pentru defăimare în instanțele civile, cereri de ordonanță președințială, plângeri de discriminare la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și plângeri penale. Toate aceste proceduri s-au încheiat în favoarea jurnaliștilor, dar nu fără uzura financiară și de timp inerentă și, mai mult, nu fără a-l expune pe șeful echipei editoriale unui linșaj mediatic, în contextul convocării sale la sediul DIICOT.

Postul public local Radio Târgu Mureș a devenit ținta unei plângeri penale după o emisiune satirică de care o fundație finanțată parțial de guvernul maghiar s-a simțit vizată. Între altele, fundația a acuzat postul de radio că ar fi săvârșit infracțiuni informatice fiindcă ar fi folosit inteligența artificială la producerea materialului (textul fusese, în realitate, interpretat de doi actori, nominalizați în emisiune).

Cetățenii din cartierul Floreasca și organizațiile neguvernamentale care i-au sprijinit au devenit ținta unor astfel de acțiuni multiple, fiind chemați în judecată în două procese separate, atât ca organizații, dar și individual, după ce au contestat autorizațiile emise de autoritățile statului pentru dezvoltarea unui mare proiect imobiliar. Dezvoltatorul imobiliar - One United Properties - le solicită persoanelor implicate daune în valoare totală de 2 milioane de euro pentru cereri depuse la autorități publice, postări publicate pe rețelele de socializare și acțiuni în justiție în legătură cu un proiect al companiei.

One United Properties a deschis multiple acțiuni și împotriva presei. Acestea urmează un tipar similar: solicitarea unor daune morale exorbitante (100.000 de euro), cererea de a elimina

articolele din spațiul online, însoțite de introducerea unor cereri de ordonanțe președințiale prin care instanța să dispună măsura eliminării provizorii ale respectivelor articole din spațiul online până la pronunțarea unor sentințe definitive. Solicitățile dezvoltatorului imobiliar au fost respinse de instanțele de judecată, până în prezent, în cazurile analizate, în schimb compania fiind obligată la achitarea cheltuielilor de judecată suportate de părți.

În opinia ActiveWatch, prin tacticile litigioase și procedurale folosite împotriva celor care se opun proiectelor sale imobiliare sau a celor care relatează despre activitatea sa într-un mod pe care nu îl agreează, One United Properties reprezintă cel mai elocvent exemplu de companie responsabilă de acțiuni multiple și repetitive de tip SLAPP.

Casa Jurnalistului a devenit țintă a unor acțiuni legale multiple, care s-au întins pe parcursul a patru ani, în urma publicării unui articol dintr-o serie de investigații care vizau fenomenul *revenge porn*. Jurnaliștii au fost dați în judecată mai întâi de părinții unei persoane responsabile de un caz de *revenge porn*. Aceștia erau menționați doar pe scurt în articol, cu referire la funcțiile lor publice, dar fără a fi numiți explicit și fără a li se imputa nimic de către jurnaliști. Cu toate acestea, cei doi au cerut eliminarea articolului de pe site și publicarea unor scuze. După pierderea acestui proces, abia la doi ani de la publicare, a dat în judecată, tot fără succes, și cel identificat de jurnaliști drept responsabil de cazul de *revenge porn*.

Alte mecanisme de hărțuire identificate de analiza noastră, care se adaugă acțiunilor deschise de reclamanți în justiție, au inclus utilizarea unor informații deținute de entități publice sau private din afara României împotriva jurnaliștilor, precum și formularea de solicitări către astfel de entități pentru a duce la înlăturarea conținutului jurnalistic. Reclamanții din seria Football Leaks au reușit să obțină date personale de la EURID, registrarul de domenii internet .eu, inclusiv numele complete și adresele tuturor jurnaliștilor asociați de-a lungul timpului cu Centrul Român pentru Jurnalism de Investigație și publicația The Black Sea.

La rândul său, publicația Context.ro a relatat că a fost victimă a unei operațiuni coordonate, prin care mai multe persoane cu identități suspecte au depus plângeri către Google și Meta, pretinzând în mod fals drepturi de autor asupra unor articole ale acestei publicații. Articolele îl vizau pe un om de afaceri care i-a dat în judecată. Scopul plângerilor către Google și Meta a fost acela de a obține delistarea sau ștergerea articolelor, inclusiv a preluărilor acestor articole de către alte platforme media. În urma acestor acțiuni, unele dintre articolele Context.ro vizate au fost temporar eliminate de pe Facebook, Instagram și din rezultatele Google. Situația nu este singulară, cel puțin o altă redacție - CRJI - semnalând că s-a confruntat cu astfel de încercări de delistare a articolelor din seria Football Leaks. Pe de altă parte, noile reglementări europene în domeniul mass-media⁴ ar putea oferi mai multă protecție produselor jurnalistice, deci ar putea fi folosite pentru a proteja conținutul de interes public.

De asemenea, trebuie notat și că jurnaliștii nu beneficiază întotdeauna de sprijin instituțional din partea redacțiilor sau a angajatorilor atunci când sunt chemați în judecată pentru materialele publicate, ceea ce îi poate pune într-o situație de vulnerabilitate în fața acestui tip de presiune.

⁴ Vezi, de exemplu, Regulamentul european privind libertatea mass-mediei (EMFA) și, indirect, Regulamentul privind serviciile digitale (DSA).

Într-o speță ce a privit o decizie a primei instanțe de ștergere a unui articol despre un fost ministru al Justiției, redacția a ales să nu formuleze apel față de această decizie lipsită de proporționalitate, care risca să creeze un precedent periculos. A făcut-o jurnalistul, fără a avea un avocat angajat, iar instanța de apel a luat o decizie favorabilă libertății de exprimare.

În concluzie, deși instanțele de judecată se aliniază, în general, standardelor internaționale și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului în materia protecției libertății de exprimare și a libertății presei, procesele de tip SLAPP continuă să funcționeze ca un instrument prin care inițiatorii acestora încearcă să pună presiune asupra ținutelor lor. Aceste procese presupun costuri financiare și resurse de timp pe care persoanele, redacțiile sau organizațiile vizate trebuie să le ia în calcul ca parte a activității redacționale, respectiv a activităților de advocacy. O veste îmbucurătoare este faptul că ținutele litigiilor de tip SLAPP (jurnaliști, redacții, cetățeni, organizații neguvernamentale), atunci când nu au resurse proprii, primesc de multe ori sprijin din exterior. Aceștia au beneficiat în multe situații fie de avocați care au lucrat pro bono, fie de sprijin financiar pentru plata avocaților și a cheltuielilor de judecată. Susținerea a venit din partea cetățenilor care s-au solidarizat și au făcut donații în cadrul unor campanii de *crowdfunding* sau din partea unor organizații neguvernamentale care oferă astfel de sprijin financiar victimelor SLAPPs. Cauzele care apără interesul public au, de multe ori, sprijinul public.

Putem spune că analiza fenomenului litigiilor de tip SLAPP ce au drept scop limitarea dreptului la libertatea de exprimare relevă o realitate îngrijorătoare: cei responsabili de aceste acțiuni instrumentalizează accesul la justiție nu pentru căutarea dreptății și sancționarea unor posibile derapaje în comunicarea publică, ci ca parte a unor strategii de intimidare, menite să descurajeze publicarea unor informații de interes public sau alte acțiuni de mobilizare publică. În același timp, majoritatea litigiilor sunt, în cele din urmă, câștigate de jurnaliști și activiști. Ideal ar fi însă ca durata acestor proceduri, care se întinde de obicei pe parcursul mai multor ani de zile, să fie redusă prin proceduri legale, pentru a degreva instanțele și pentru a proteja interesul public.

Cazuistica analizată în prezentul raport evidențiază existența unui dezechilibru flagrant de putere între unii reclamânți, care dispun de resurse vaste și echipe specializate de avocați, și cei pe care îi cheamă în judecată, care sunt de multe ori jurnaliști individuali sau redacții mici sau independente, organizații neguvernamentale sau chiar simpli cetățeni, cu resurse financiare limitate. Acești reclamânți utilizează abuziv prevederile legale, cu scopul de a îi sancționa pe cei care pun în discuție subiecte de interes public. Deși instanțele din România încearcă să aplice jurisprudența CEDO în materia libertății de exprimare, practica rămâne neunitară, iar lipsa unui mecanism procedural de respingere rapidă a cazurilor vădit nefondate permite perpetuarea acestor abuzuri.

Respingerea rapidă a cererilor vădit neîntemeiate

Respingerea rapidă (Articolul 11)

Statele membre se asigură că instanțele pot respinge, după o examinare corespunzătoare a cauzei, cererile formulate împotriva mobilizării publice ca vădit neîntemeiate cât mai devreme posibil în cursul procedurii, în conformitate cu dreptul intern.

Sarcina probei și motivarea cererilor (Articolul 12)

(1) Sarcina probei cu privire la temeinicia cererii revine reclamantului care a introdus acțiunea.

(2) Statele membre asigură faptul că, în cazul în care pârâtul a solicitat respingerea rapidă a cererii, reclamantul este cel care trebuie să își motiveze cererea de chemare în judecată, pentru a-i permite instanței să aprecieze dacă aceasta este sau nu vădit neîntemeiată.

Directiva UE Anti-SLAPP

Soluția legislativă urgentă pentru a contracara aceste amenințări la adresa dreptului publicului de a fi informat o constituie transpunerea Directivei UE Anti-SLAPP atât în ceea ce privește cauzele transfrontaliere, cât și în ceea ce privește cauzele naționale, cu precădere a mecanismului de respingere rapidă a acțiunilor abuzive. Transpunerea Directivei trebuie dublată de o formare specifică a magistraților pentru a recunoaște indiciile existenței unei proceduri de tip SLAPP și pentru a încuraja instanțele să sancționeze financiar reclamantii abuzivi. Nu în ultimul rând, este necesară crearea mai multor fonduri de asistență juridică, din surse publice sau private, pentru a sprijini jurnalismul de investigație și activismul civic în rolul lor de informare în interes public.

Jurnaliștii de investigație și organizațiile mass-media, în special, joacă un rol esențial în dezvăluirea și combaterea criminalității organizate, a abuzului de putere, a corupției, a încălcărilor drepturilor fundamentale și a extremismului. Activitatea lor implică riscuri deosebit de ridicate, aceștia confruntându-se cu un număr tot mai mare de atacuri, asasinate și amenințări, precum și intimidări și hărțuiri. Este necesar un sistem solid de garanții și protecții, care să permită jurnaliștilor de investigație să își îndeplinească rolul esențial de „gardieni” în chestiuni de interes public, fără teama de a fi pedepsiți pentru căutarea adevărului și informarea publicului.

Directiva UE Anti-SLAPP, Considerentul (10)

Recomandări pentru jurnaliști și instituții media:

- Verificați-vă constant corespondența pentru a afla la timp despre cererile de chemare în judecată și a putea formula apărări în fața instanței în termenul legal.
- Asigurați-vă că sunteți în contact cu un avocat specializat în libertatea de exprimare/libertatea presei la care puteți apela oricând, inclusiv înainte de publicarea unor subiecte complicate.
- Arhivați toate documentele care sprijină articolul într-un mod în care pot fi utile la ani distanță, deoarece unele dintre măsurile permise de Codul Civil sunt imprescriptibile. Arhivați dovezile referitoare la tentativele de contactare a persoanelor/instituțiilor menționate în articol (e-mail-uri, mesaje telefonice, discuții, scrisori recomandate prin care ați solicitat un punct de vedere). Aceste arhive trebuie păstrate în condiții de maximă siguranță, atât pentru a proteja integritatea informației, cât și pentru a nu expune sursele jurnalistice.
- Asigurați-vă că aveți un buget dedicat pentru plata avocatului sau că știți la ce potențiale surse de sprijin financiar puteți apela ([European Center for Press and Media Freedom](#), [Reporteri fără Frontiere](#), [Media Defence](#) oferă astfel de sprijin).
- Dacă vă confrunțați cu un caz SLAPP, raportați-l către organizații care apără libertatea de exprimare în România (cum ar fi: ActiveWatch, Centrul pentru Jurnalism Independent, Alianța a Patra Putere), dar și către [platforma Consiliului Europei dedicată siguranței jurnaliștilor](#)⁵ și către mecanismul [Media Freedom Rapid Response](#)⁶.
- Implicați-vă alături de avocat în construirea apărării. Bugetați timp pentru a vă putea implica alături de avocat în pregătirea cazului și organizarea arhivei de documente și probe. Nimeni nu poate explica mai bine decât un jurnalist procesul jurnalist (documentarea, verificarea informațiilor, interesul public, respectarea normelor profesionale).
- Documentați-vă în legătură cu [legislația națională cu impact asupra libertății de exprimare](#)⁷, inclusiv [jurisprudența actualizată](#)⁸ a Curții Europene a Drepturilor Omului.

⁵ <https://fom.coe.int/en/accueil>

⁶ <https://www.mfrr.eu/>

⁷ Ediția revizuită și adăugită a colecției de prevederi legale românești și studii de caz privind libertatea de exprimare în România – “*Cazuistica libertății de exprimare în jurisprudența românească*”, de Diana Hatneanu, publicată de Centrul pentru Jurnalism Independent, 2016
<https://cji.ro/wp-content/uploads/2020/04/13.-Libertatea-de-exprimare-in-legislatia-romaneasca-Final-2.pdf>

⁸ “*Guide on Article 10 of the European Convention on Human Rights - Freedom of expression*”, publicat de Consiliul Europei, ediția revizuită în 2022

<https://rm.coe.int/guide-on-article-10-freedom-of-expression-eng/native/1680ad61d6>

”*Ghid privind art. 10 din Convenția europeană a drepturilor omului - Libertatea de exprimare*”, publicat de Consiliul Europei, prima ediție, 2020

https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_10_rum

Context

La nivel național și european, jurnaliștii și instituțiile media reprezintă ținte recurente ale unor procese cu caracter intimidant, inițiate în principal de actori din mediul de afaceri și de politicieni, după cum relevă [Raportul CASE 2024](#)⁹ - publicat de Coaliția împotriva SLAPPs în Europa. Potrivit aceluiași document, România se numără printre statele în care fenomenul SLAPP este deosebit de extins, alături de Italia, Serbia și Turcia¹⁰.

În ultimii ani, societatea civilă din România s-a mobilizat pentru a contracara acest fenomen, în contextul în care organizații neguvernamentale, activiști civici și cetățeni (de cele mai multe ori implicați în domeniul protecției mediului) au devenit ținte ale unor astfel de acțiuni.

Totodată, s-a înregistrat o creștere a gradului de conștientizare în rândul factorilor de decizie cu privire la riscurile pe care aceste practici le prezintă pentru democrație. La nivel european, problematica a devenit o prioritate, concretizată prin adoptarea, în aprilie 2024, a Directivei *privind protecția împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive îndreptate împotriva persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică*, alături de o Recomandare UE și o Recomandare a Consiliului Europei¹¹.

Directiva Anti-SLAPP reglementează cauzele transfrontaliere, dar prevede că la nivel național garanțiile prevăzute de Directivă pot fi însoțite de dispoziții naționale prin care sunt stabilite garanții procesuale mai eficace privind dreptul la libertatea de exprimare și de informare.

România trebuie să transpună Directiva UE Anti-SLAPP în următoarele luni (termenul limită pentru transpunere este 7 mai 2026). Ministerul Justiției a finalizat un proiect de lege de transpunere în iunie 2025¹², dar abia în februarie 2026 acest proiect a fost înaintat Parlamentului¹³, după parcurgerea procedurilor de avizare interministerială. Proiectul de lege

⁹ https://www.the-case.eu/wp-content/uploads/2024/12/CASE-2024-report-vf_compressed-1.pdf

¹⁰ În 2025, UNESCO a publicat un document de sinteză - [“Global Initiative on Strategic Lawsuits Against Freedom of Expression”](#) - bazat pe interviuri cu sute de juriști, experți media și jurnaliști din întreaga lume. Textul afirmă că nu doar legile concepute explicit pentru a reglementa libertatea de exprimare sunt folosite abuziv împotriva mass-media, ci și alte acte normative care inițial nu vizau presa (legislația privind criminalitatea informatică, agenții străini, înfracțiunile financiare, protecția datelor, antiterorismul și securitatea națională). Potrivit documentului UNESCO, noile provocări legale sunt amplificate de lipsa de specializare și resurse a actorilor juridici, precum și de mijloace de protecție fragmentate și subfinanțate, ceea ce îngreunează apărarea eficientă a jurnaliștilor.

https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000396103?mc_cid=1d7e0c1f48

¹¹ În cadrul [Planului de acțiune pentru democrația europeană din 2020](#), Comisia Europeană și Parlamentul European au adoptat atât [Directiva Anti-SLAPP](#) (aprilie 2024), cât și [Recomandarea UE privind protecția jurnaliștilor și a apărătorilor drepturilor omului implicați în acțiuni de mobilizare publică împotriva procedurilor judiciare vădit nefondate sau abuzive \(aprilie 2022\)](#). La rândul său, Consiliul Europei a adoptat [Recomandarea Comitetului de Miniștri către statele membre privind combaterea utilizării proceselor strategice împotriva participării publice \(SLAPP\)](#) (aprilie 2024).

¹² Proiectul de lege și expunerea de motive pe site-ul Ministerului Justiției <https://www.just.ro/proiect-de-lege-privind-protectia-impotriva-cererilor-vadit-neintemeiate-sau-a-procedurilor-judiciare-abuzive-indreptate-impotriva-persoanelor-implicate-in-actiuni-de-mobilizare-publica/>

¹³ PL-x nr. 58/2026 Proiect de Lege privind protecția împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive îndreptate împotriva persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică https://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=22968

propus de Ministerul Justiției reprezintă un pas înainte în garantarea drepturilor persoanelor implicate în acțiuni de mobilizare publică, deoarece extinde protecțiile oferite de Directivă și la cauzele naționale¹⁴.

Proiectul prevede garanții procedurale împotriva cererilor vădit neîntemeiate sau a procedurilor judiciare abuzive, între care posibilitatea celor vizați de astfel de acțiuni de tip SLAPP de a:

- solicita depunerea, de către reclamant, a unei cauțiuni pentru acoperirea cheltuielilor de judecată estimate și asigurarea plății de despăgubiri pentru repararea prejudiciului potențial cauzat prin introducerea cererii de chemare în judecată;
- solicita respingerea rapidă a cererilor vădit neîntemeiate;
- solicita acordarea de despăgubiri pentru prejudiciul suferit;
- solicita aplicarea de sancțiuni (aplicarea unei amenzi judiciare între 10.000 și 100.000 de lei, publicarea hotărârii judecătorești) în cazul în care se constată că acțiunea a fost introdusă în mod abuziv.

Pe parcursul elaborării proiectului de lege, mai multe organizații ale societății civile au propus amendamente pentru îmbunătățirea proiectului, dar acestea au fost în majoritatea lor respinse de Ministerul Justiției. Ulterior, propunerile ONG-urilor au găsit susținere din partea instituției Avocatul Poporului, care va prelua și rolul de autoritate responsabilă de monitorizarea aplicării legii, cu atribuții de informare și dezvoltarea de resurse pentru potențialele ținte ale acțiunilor de tip SLAPP, așa cum este prevăzut în Directivă. Propunerea ca acest rol să fie preluat de Avocatul Poporului fusese susținută și de către ONG-uri, în faza de elaborare a proiectului.

Mai multe organizații neguvernamentale au transmis la finalul lunii februarie 2026 către Parlamentul României o serie de amendamente pe marginea proiectului de lege de transpunere a Directivei¹⁵. Scrisoarea celor 37 de organizații a fost coordonată de Asociația LiderJust și Fundația Konrad Adenauer - Programul Statul de Drept Europa de Sud-Est și a inclus propuneri formulate de juriștii și avocații celor două asociații, alături de cei ai Context.ro, APADOR-CH, Greenpeace România și Bankwatch România.

În scrisoarea înaintată Parlamentului, organizațiile salută soluțiile legislative asumate de proiectul de lege al Guvernului: extinderea sferei de aplicare a proiectului de lege și la cauzele civile naționale, includerea garanțiilor procesuale stabilite de directivă, precum mecanismul de respingere rapidă sau obligația de publicare a hotărârii judecătorești; instituirea unei obligații de colectare și raportare a datelor relevante privind SLAPP-urile.

¹⁴ În acord cu Recomandarea (UE) 2022/758 a Comisiei Europene din 27 aprilie 2022 privind protecția jurnaliștilor și a apărătorilor drepturilor omului implicați în acțiuni de mobilizare publică. Comunicatul de presă al Ministerului Justiției din 13 ianuarie 2026

<https://www.facebook.com/ministeruljustitieiromania/posts/pfbid034AdCxbxWRcSLBpJ1eRN1dpYmEBqhFWgKv4JvWdviaJZ8Bo3cuXW4Uss5GS57EXNZI>

¹⁵ Postare Facebook Asociația LiderJust, 27 feb. 2026

<https://www.facebook.com/LIDERJUST/posts/pfbid022TVG5Sf9bDAZsq8ci5QSyo1Lp4Wh757iUjCRZ5KG2bDrjqf6rpy9adC3gpKKYWLDI>

În același timp, organizațiile propun, din nou, o serie de amendamente, printre care:

- aplicarea din oficiu, și nu doar la solicitarea pârâților, a unor garanții (procedura de respingere rapidă, obligarea la depunerea unei cauțiuni, punerea în discuție a eventualelor despăgubiri solicitate de către pârât), pentru a sprijini pârâții vulnerabili și a degreva instanțele;
- aplicarea obligatorie a unei amenzi reclamantului, drept instrument disuasiv, într-un quantum stabilit de instanță, în funcție de gravitatea situației, în situațiile în care instanța constată existența unei cauze de tip SLAPP;
- reglementarea situației în care litigiul dobândește caracteristicile unui SLAPP pe parcurs (de exemplu, prin modificarea cererii de chemare în judecată) și aplicarea garanțiilor procesuale prevăzute de Directivă;
- aplicarea garanțiilor stabilite de Directivă și de lege și efectelor încă neproduse ale litigiilor aflate în derulare, cu respectarea principiului neretroactivității legii.

Este de menționat că proiectul prevede aplicarea mecanismelor specifice doar în cadrul cauzelor civile, minimul cerut de Directivă, pe când cele din domeniul penal sau al contenciosului administrativ, cu efecte similare acțiunilor civile de tip SLAPP, nu sunt pe agenda legislativă, în cazul acestora fiind necesare modificări ale normelor procesual penale sau ale regulilor privind cheltuielile de judecată în litigii care vizează chestiuni de interes public.

Metodologie

Prezentul raport analizează jurisprudența recentă în materie de litigii civile, plângeri penale și alte demersuri juridice strategice utilizate pentru restrângerea nejustificată sau abuzivă a libertății de exprimare și a libertății presei. Acțiunile de tip SLAPP urmăresc descurajarea exercitării drepturilor fundamentale și a implicării în chestiuni de interes public prin intimidare și reducerea la tăcere a celor vizați.

Cazurile analizate privesc demersuri judiciare care afectează libertatea de exprimare și libertatea presei. Țintele acestor demersuri judiciare nu sunt doar jurnaliști sau instituții media, ci și alte categorii de persoane implicate în exprimarea sau susținerea unor teme de interes public.

Cazuistica prezentată are rol ilustrativ. Cazurile incluse acoperă perioada 2020 - 2025 (deciziile instanțelor, procedurile judiciare sunt prezente în această perioadă). Am inclus și cazuri în care nu există hotărâri definitive ale instanțelor, dacă solicitările formulate împotriva celor care și-au exercitat dreptul la libertatea de exprimare se încadrează în criteriile SLAPPs.

Criteriile care au stat la baza selecției cazurilor incluse sunt derivate din principiile incluse în legislația și recomandările anti-SLAPP adoptate la nivel european.

Indicatori SLAPP

- a. reclamantul încearcă să exploateze un dezechilibru de putere, cum ar fi avantajul financiar sau influența politică sau socială, pentru a exercita presiune asupra pârâtului;
- b. argumentele invocate de reclamant sunt parțial sau total nefondate;
- c. măsurile reparatorii solicitate de reclamant sunt disproporționate, excesive sau nerezonabile;
- d. pretențiile constituie un abuz de legi sau proceduri;
- e. reclamantul recurge la tactici procedurale și litigioase menite să crească costurile pentru pârât, cum ar fi întârzierea procedurilor, alegerea unui for care este nefavorabil participării publice sau vexatoriu pentru pârât, cu implicații oneroase și introducerea de căi de atac cu șanse mici sau inexistente de succes;
- f. acțiunea în justiție este îndreptată în mod deliberat împotriva unor persoane fizice, mai degrabă decât a organizațiilor responsabile pentru acțiunea contestată;
- g. acțiunea în justiție este însoțită de o ofensivă de relații publice menită să hărțuiască, să discrediteze sau să intimideze actorii care participă la dezbaterile publice sau care are scopul de a distra atenția de la problema substanțială în cauză;
- h. reclamantul sau reprezentanții acestuia se angajează în intimidări, hărțuiri sau amenințări legale sau au un istoric de a face acest lucru;
- i. reclamantul sau părțile asociate se angajează în acțiuni legale multiple și coordonate sau transfrontaliere pe baza aceluiași set de fapte sau în legătură cu chestiuni similare;
- j. reclamantul refuză în mod sistematic să se angajeze în mecanisme extrajudiciare pentru soluționarea cererii.

Sursa: [Recomandarea Comitetului de Miniștri către statele membre privind combaterea utilizării proceselor strategice împotriva participării publice \(SLAPP\)](#) (aprilie 2024)

Criteriile SLAPP nu se evaluează într-o anumită ordine, ci global, reprezentând tot atâtea indicii că o anumită acțiune este abuzivă, astfel încât în cele mai multe situații vor fi îndeplinite simultan mai multe dintre acestea. În acest raport, cazurile prezentate au fost încadrate fiecare într-o categorie mare, în funcție de elementele care au fost considerate definitorii pentru fiecare dintre ele, însă această încadrare nu exclude prezența unor alți indicatori SLAPP în aceeași speță. Categoriile alese sunt următoarele:

- Daune morale disproporționate
- Eliminarea conținutului de interes public
- Acțiuni multiple, inclusiv plângeri penale sau administrative

Cererile formulate în cadrul procedurilor judiciare abuzive împotriva mobilizării publice pot fi total sau parțial neîntemeiate. Aceasta înseamnă că o cerere nu trebuie în mod necesar să fie total neîntemeiată pentru ca procedura să fie considerată abuzivă. De exemplu, chiar și o încălcare minoră a drepturilor referitoare la personalitate care ar putea da naștere unei cereri de despăgubiri moderate în temeiul dreptului aplicabil poate fi abuzivă în cazul în care se solicită o sumă sau un remediu vădit excesiv. Pe de altă parte, în cazul în care reclamantul formulează în cadrul unei proceduri judiciare cereri care sunt întemeiate, o astfel de procedură nu ar trebui considerată abuzivă în sensul prezentei directive.

[Directiva UE Anti-SLAPP](#), Considerentul (29)

I. Solicitarea/acordarea de daune disproporționate

Cererile formulate în cadrul procedurilor judiciare abuzive împotriva mobilizării publice pot fi total sau parțial neîntemeiate. Aceasta înseamnă că o cerere nu trebuie în mod necesar să fie total neîntemeiată pentru ca procedura să fie considerată abuzivă. De exemplu, chiar și o încălcare minoră a drepturilor referitoare la personalitate care ar putea da naștere unei cereri de despăgubiri moderate în temeiul dreptului aplicabil poate fi abuzivă în cazul în care se solicită o sumă sau un remediu vădit excesiv. Pe de altă parte, în cazul în care reclamantul formulează în cadrul unei proceduri judiciare cereri care sunt întemeiate, o astfel de procedură nu ar trebui considerată abuzivă în sensul prezentei directive.

Directiva UE Anti-SLAPP, Considerentul (29)

Fost episcop BOR, condamnat penal, a cerut 250.000 de euro daune morale jurnaliștilor care au expus faptele

Cornel Onilă (fost episcop de Huși al Bisericii Ortodoxe Române, cu numele de prelat Corneliu Bârlădeanu), a deschis în 2021 o acțiune împotriva Centrului de Investigații Media (CIM) și a jurnaliștilor Ovidiu Vanghele, Diana Oncioiu și Vlad Stoicescu, în urma publicării unei investigații pe platforma Să Fie Lumină, o colaborare jurnalistică a CIM și Dela0.ro.

Investigația vizată, alcătuită dintr-o serie de articole publicate între august 2019 și februarie 2021, a documentat acuzații grave de abuz sexual comise de fostul ierarh asupra unor elevi de la seminarul teologic. Investigația a pornit de la un dosar penal în care Cornel Onilă a fost victima unei infracțiuni de șantaj, săvârșită de Sebastian Jitaru, arhimandrit al Catedralei episcopale din Huși, alături de alți doi preoți. Infracțiunea a fost dovedită și ulterior sancționată penal. Aceștia au folosit înregistrări video în care Onilă întreținea relații sexuale cu elevi minori ai Seminarului Teologic Ioan Gură de Aur din Huși, cu scopul de a-l determina pe episcop să îl ajute pe Jitaru să obțină o funcție în cadrul Episcopiei Hușilor. Ceilalți doi preoți au folosit înregistrările pentru a obține sume de bani de la Onilă. Cei trei au fost condamnați penal pentru șantaj în anul 2017¹⁶.

¹⁶ „Secretele chiliilor”, de Ovidiu Vanghele, Vlad Stoicescu, 7 august 2019, Să Fie Lumină <https://safielumina.ro/secretele-chiliilor/>

Jurnaliștii atrăgeau atenția în investigația lor că probele video care au fost parte din dosarul de șantaj au fost ignorate de procurorii DNA Iași care au investigat infracțiunea, astfel încât posibilele abuzuri sexuale împotriva elevilor minori nu au devenit obiectul unei anchete. Urmare a investigațiilor publicate de platforma Să Fie Lumină, Parchetul Curții de Apel Iași a deschis în august 2019 un dosar în care Cornel Onilă și Sebastian Jitaru au fost cercetați penal pentru infracțiuni sexuale cu minori¹⁷.

Prin cererea de chemare în judecată a jurnaliștilor, formulată ulterior deschiderii acestui dosar penal împotriva sa, Cornel Onilă a susținut că articolele publicate pe Să Fie Lumină făceau parte dintr-o „campanie de presă agresivă” și că faptele prezentate erau neadevărate, solicitând instanței ștergerea materialelor și plata unor despăgubiri de 250.000 de euro pentru încălcarea dreptului la imagine, demnitate și reputație. De asemenea, Onilă a reclamat că prin publicarea unor dovezi din dosarul penal care îl viza nu s-ar fi respectat prezumția de nevinovăție și că, astfel, i s-ar fi încălcat dreptul la un proces echitabil. Cornel Onilă a mai solicitat și ca jurnaliștii să publice în presă și pe website-urile Să Fie Lumină și Dela0 articole prin care să își ceară scuze, să publice conținutul hotărârii de admitere a cererii de chemare în judecată, să elimine conținutul web (internet și social media) defăimător, iar instanța să dispună interzicerea mediatizării în continuare a dosarului penal.

Instanța de fond - Tribunalul București - a respins în iunie 2022¹⁸ acțiunea reclamantului, fundamentându-și decizia pe standardele CEDO privind libertatea de exprimare (Art. 10). Instanța a reținut că subiectul – conduita unui înalt ierarh al Bisericii Ortodoxe Române față de minori aflați în grija sa – constituie o temă de interes public deosebit. În opinia instanței, jurnaliștii au demonstrat că au acționat cu bună-credință, având la bază o documentare solidă (mărturii ale victimelor, verificări în teren, consultarea unor surse oficiale din interiorul bisericii). Instanța a mai subliniat și că jurnaliștii nu au obligația de a dovedi adevărul absolut al faptelor precum un procuror, ci aceștia trebuie să demonstreze că au avut o bază factuală suficientă.

De asemenea, Tribunalul București a apreciat că, în calitate de persoană publică (ierarh), Cornel Onilă trebuie să accepte limite mai largi ale criticii, conform jurisprudenței constante a CEDO.

În privința susținerii reclamantului Onilă că prin publicarea unor dovezi din dosarul penal care îl viza nu i s-ar fi respectat prezumția de nevinovăție și că, astfel, i s-ar fi încălcat dreptul la un proces echitabil, Tribunalul București a reținut că obligația jurnaliștilor de a nu interfera cu o procedură penală nu echivalează cu „interdicția de a informa despre mersul anchetei și de a își exprima propriile concluzii pe baza faptelor descrise în articolele lor”:

„Ceea ce este esențial în analiza respectării prezumției de nevinovăție, astfel cum subliniază jurisducția europeană, este ca jurnalistul să nu se transforme într-un judecător al cauzei, indiferent că articolul său are sau nu în concret vreun efect sau vreo influență

¹⁷ „Urmările chiliilor: episcopul retras Cornel Onilă, reținut pentru viol”, de Ovidiu Vanghele, Vlad Stoicescu, Diana Oncioiu, 21 mai 2020, Să Fie Lumină
<https://safielumina.ro/urmarile-chiliilor-episcopul-retras-cornel-onila-retinut-de-procurori-pentru-viol/>

¹⁸ Sentința nr. 1085 din 29 iunie 2022. Dosar nr. 5997/3/2021

asupra instanței. Chiar dacă în articol sunt reluate frazele unui participant în ședință, cum este exemplul procurorului, referindu-se că este exclusă o altă soluție decât condamnarea inculpatului, autorul are obligația să citeze persoana care a făcut o asemenea afirmație, iar nu să o prezinte ca o concluzie a sa. (...) Altfel spus, atât timp cât o procedură penală nu poate pune singură în discuție prezumția de nevinovăție, nici articolul de presă care a reprezentat sursa sesizării din oficiu nu poate primi conotația negativă urmărită de reclamant sub aspectul garanțiilor de care acesta beneficiază pe tărâmul articolului 6 din Convenție.”

Fostul episcop a argumentat în plângerea sa că, prin relatările lor, jurnaliștii au pus presiune pe magistrați, influențând actul de justiție și dreptul său la un proces echitabil. Tribunalul București a apreciat însă că afirmațiile jurnaliștilor nu au avut în vedere pronunțarea unei soluții de condamnare a reclamantului, ci au criticat disfuncționalitățile sistemului de justiție:

„Preocuparea din articolele criticate de către reclamant este în sensul creării unor anticorpi instituționali atât în plan canonic cât și instituționali astfel încât o persoană care se pretinde victimă a unui abuz să nu fie plasată într-o situație de vulnerabilitate, ci sesizarea să îi fie în mod real ascultată și verificată temeinic.”

„Nemulțumirea jurnaliștilor pârâți nu are în vedere pronunțarea unei soluții, ea se referă la împrerurarea neluării măsurilor din momentul în care au existat sesizări și plângeri (...)”

„(...) nicăieri nu se vorbește despre imperativul condamnării reclamantului și a persoanelor anchetate de PCA Iași.”

Reclamantul a invocat și aspectele privind legalitatea obținerii probelor din dosarul penal de către jurnaliști, susținând că acestea au fost obținute ilegal, deoarece, la momentul publicării lor, acestea nu erau încă publice, dosarul aflându-se, la acel moment, încă în faza urmăririi penale. Judecătorii au considerat că obținerea pe surse a informațiilor instrumentate de procurori „*nu atrage automat caracterul ilicit al discursului, atât timp cât reportajele sunt în acord cu o nevoie socială imperioasă de informare publică referitoare la evenimente care dincolo de relevanța penală, au și o încărcătură socială semnificativă. (...) În aceste cauze se recunoaște presei un rol de informare și inclusiv de control, prin urmare, filtrul prin care va fi trecută obținerea rechizitoriului pe cale neoficială va fi necesitatea socială a publicării articolelor și contribuția la o dezbatere de interes general (...)*”.

De asemenea, Onilă a acuzat că i s-ar fi încălcat dreptul la imagine, precum și dreptul la respectarea vieții intime prin prezentarea înregistrărilor care surprindeau imagini în care el întreținea relații intime cu victimele minore. Tribunalul a ținut cont de calitatea de demnitar public a episcopului și de modul de exercitare a funcției sale, respectiv a autorității pe care o avea asupra instituțiilor de învățământ de unde proveneau victimele sale (prin poziția sa de episcop avea drept de a decide în legătură cu angajarea/destituirea profesorilor care predau la seminarul din Huși), considerând astfel că „*prezentarea publică a înregistrărilor nu este de natură să reprezinte o expunere nejustificată și disproporționată a imaginii sale*”.

Referitor la încălcarea dreptului la viață privată al fostului ierarh, Tribunalul București a mai apreciat că:

„Ceea ce aduce în atenția publicului serialul criticat nu are scop de divertisment, ci evidențierea unor cazuri în care sesizări care nu se referă la aspecte superficiale (...).”

„Prezentarea publică a înregistrărilor nu este de natură să reprezinte o expunere nejustificată și disproporționată a imaginii sale în sensul încălcării articolelor 58, 73 și 74 din Codul civil din 2009, având doar rolul de a consolida baza factuală a discursului jurnalistic (...).”

Prin decizia din iunie 2022, de respingere a cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată, Tribunalul București l-a obligat pe reclamant și la plata cheltuielilor de judecată către jurnaliști.

În urma acestei sentințe, Onilă a făcut apel. Curtea de Apel București a respins apelul în 2023 ca nefondat¹⁹. Și această instanță a menținut și întărit argumentele invocate de Tribunalul București, apreciind că jurnaliștii au acționat responsabil publicând pasaje din rechizitoriul procurorilor, scopul fiind „de a atesta exactitudinea și autenticitatea celor afirmate prin articolele publicate, iar nu în scopul de a aduce atingere drepturilor apelantului reclamant” și că publicarea nu a avut un impact asupra cercetării penale desfășurate în cauză. Și Curtea de Apel București l-a obligat pe reclamant la plata cheltuielilor de judecată către jurnaliști.

Sentința a rămas definitivă după ce recursul formulat de Onilă a fost respins de Înalta Curte de Casație și Justiție în 2024²⁰. La rândul său, ICCJ l-a obligat pe reclamant la plata unor noi cheltuieli de judecată către jurnaliști.

Cazul a fost inclus pe platforma Consiliului Europei privind Siguranța Jurnaliștilor²¹. Pentru reprezentarea la instanță, jurnaliștii au beneficiat de sprijin financiar din partea European Center for Press and Media Freedom²².

¹⁹ Decizia nr. 809A din 30 mai 2023. Dosar nr. 5997/3/2021 (27/2023)

²⁰ Decizia nr. 1011 din 11 aprilie 2024. Dosar nr. 5997/3/2021

²¹ <https://fom.coe.int/en/alerte/detail/97308654>

²² <https://www.ecpmf.eu/>

Jurgen Faff c. Context - record în materie de daune solicitate: 3.465.000 de euro

Omul de afaceri sibian Jurgen Faff, alături de o companie a sa, au inițiat mai multe acțiuni în instanță împotriva publicației Context.ro, după ce aceasta a publicat în 2023 seria de investigații „Terenul de golf fantomă”²³, în care arăta cum aproximativ 2 milioane de euro din fonduri europene au fost cheltuite de firma lui Faff pentru un teren de golf care nu a fost, în cele din urmă, realizat.

În februarie 2024, omul de afaceri Jurgen Faff și compania sa Fly Lili au dat în judecată redacția pentru defăimare, susținând că articolele referitoare la ei le-ar fi provocat daune morale și materiale, acestea din urmă invocate sub forma pierderii unui contract de peste 3 milioane de euro²⁴. În acest proces reclamantii au solicitat:

- obligarea părților, în solidar, la plata sumei de 100.000 euro cu titlu de daune morale aduse onoarei, reputației și demnității reclamantului Faff Jurgen Andreas;
- obligarea părților, în solidar, la plata sumei de 3.365.000 euro sau echivalent în lei la data efectuării plății, cu titlu de daune materiale produse reclamantei Fly Lili SRL;
- obligarea părților să publice integral și să mențină publicată timp de 12 luni hotărârea ce se va pronunța, sub titlul „Anunț judiciar”, pe cheltuielile lor, pe site-ul context.ro, cu aceleași caractere cu care sunt publicate și articolele despre reclamantul Faff Jurgen Andreas;
- obligarea părților să înlăture de pe site nouă articole despre Jurgen Faff;
- obligarea părților, la plata cheltuielilor de judecată.

Un an mai târziu de la deschiderea procesului pe fond, în martie 2025, reclamantii au introdus o nouă cerere de chemare în judecată la Tribunalul București²⁵ prin care au solicitat emiterea unei ordonanțe președințiale împotriva publicației de investigații Context.ro. Cererea a venit după publicarea de către Context.ro a unui alt articol, care relatează despre activitatea companiei aeriene Fly Lili, deținută de Faff, respectiv despre zeci de zboruri România-Congo în care fuseseră

²³ „Terenul de golf fantomă”, de Mihaela Tănase, Context.ro, 18 mai 2023

<https://context.ro/serial/terenul-de-golf-fantoma/>

„Cine duce mercenarii lui Potra în Congo: Fly Lili, contract de milioane de euro cu un proxy rusesc”, de Mihaela Tănase, Context.ro, 13 februarie 2025

<https://context.ro/cine-duce-mercenarii-lui-potra-in-congo-fly-lili-contract-de-milioane-de-euro-cu-un-proxy-rusesc/>

²⁴ Tribunalul București, Dosar nr. 6541/3/2024

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001114846&id_inst=3

²⁵ „Hărțuire judiciară. Sibianul Jurgen Faff cere judecătorilor să cenzureze Context.ro / PLUS Zeci de plângeri pentru eliminarea de pe net a investigațiilor care-l priveau”, Context.ro, 3 aprilie 2025,

<https://context.ro/hartuire-judiciara-sibianul-jurgen-faff-cere-judecatorilor-sa-cenzureze-context-ro-plus-ze-ci-de-plangeri-pentru-eliminarea-de-pe-net-a-investigatiilor-care-l-priveau/>;

Dosar nr. 9952/3/2025,

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001182843&id_inst=3

transportați angajați ai lui Horațiu Potra, și despre relațiile de afaceri cu o companie aeriană careia i s-a interzis accesul în spațiul aerian european.

Concret, reclamantii au cerut:

- retragerea a nouă articole, care îi menționează, de pe website-ul context.ro, cât și blocarea accesului la acestea de pe toate platformele pe care au fost distribuite, preluate, prezentate sau redistribuite, și interzicerea de a mai fi prezentate în spații publice, online sau materiale/fizice, până la soluționarea pe fond a cauzei (acțiunea pe fond formulată în februarie 2024);
- interzicerea de a redacta și publica articole de natură calomnioasă despre Jurgen Faff, prin care îi este pusă la îndoială demnitatea, îi este atacată imaginea și îi este contestată credibilitatea, până la soluționarea definitivă a cauzei formulate în februarie 2024;
- interzicerea de a redacta și publica articole prin care se realizează asocierea lui Jurgen Faff și a companiei Fly Lili cu Federația Rusă, Horațiu Potra sau afiliere politice legate de acesta, până la soluționarea definitivă a cauzei formulate în februarie 2024.

În aprilie 2025, Tribunalul București a respins cererea de ordonanță președințială²⁶, constatând că nu este îndeplinită condiția urgenței (specifică procedurii ordonanței președințiale), iar *„reclamantii nu fac dovada existenței prejudiciului grav care să determine necesitatea luării măsurii de înlăturare a mențiunilor din articol care îi privesc”*. Articolele reclamate de J. Faff și Fly Lili, care au fost publicate de Context.ro ulterior înregistrării dosarului de fond, nu au fost luate în considerare în analiza instanței.

Decizia a fost menținută de Curtea de Apel București²⁷, care a apreciat în iunie 2025 că *„ingerința adusă dreptului la imagine a reclamantilor pare a fi, prima facie, justificată de dreptul la exprimare și libertatea presei, drepturi garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului”*.

Tot în aprilie 2025, Tribunalul București a respins și acțiunea pe fond, intentată de Faff²⁸, considerând că materialele publicate au o bază factuală suficientă și servesc interesului public²⁹. Instanța a reținut că Jurgen Faff, *„prin poziția și activitatea pe care o desfășoară, intră în sfera arenei publice”*, ca om de afaceri care a beneficiat și gestionat bani publici prin contractele pe care societățile deținute de acesta le-a avut cu autorități ale statului român.

²⁶ Sentința nr. 509 din 7 aprilie 2025. Dosar nr. 9952/3/2025

²⁷ Decizia nr. 513/2025 din 4 iunie 2025. Dosar nr. 9952/3/2025

https://portal.just.ro/2/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001182843&id_inst=2

²⁸ „Jurnalism corect: de ce ne-a dat dreptate instanța în procesul de 3 milioane de euro cu Jurgen Faff”, Context, 13 oct. 2025;

<https://context.ro/jurnalism-corect-de-ce-ne-a-dat-dreptate-instanta-in-procesul-de-3-milioane-de-euro-cu-jurgen-faff/>

²⁹ Sentința nr. 734/2025 din 23 mai 2025 în Dosarul nr. 6541/3/2024

Tribunalul București i-a obligat pe reclamanți la plata unor cheltuieli de judecată în valoare de 33.771,06 lei către Context.ro. În prezent, dosarul se află pe rolul Curții de Apel București³⁰.

În paralel cu inițierea acțiunilor la instanță de către omul de afaceri Jurgen Faff și compania Fly Lili, Context.ro a relatat că a fost și victimă a unei operațiuni coordonate³¹, prin care mai multe persoane cu identități suspecte au depus plângeri către Google și Meta, pretinzând în mod fals drepturi de autor asupra unor articole ale acestei publicații. Articolele îl vizau pe același om de afaceri care i-a dat în judecată. Scopul plângerilor către Google și Meta a fost acela de a obține delistarea articolelor, inclusiv a preluărilor acestor articole de către alte platforme media. În urma acestor acțiuni, unele dintre articolele vizate au fost temporar eliminate de pe Facebook, Instagram și din rezultatele Google.

Procesul împotriva Context.ro stabilește un record în materie de daune solicitate de reclamanți: 3.465.000 de euro.

Mihail Neamțu solicită 400.000 de lei cu titlu de daune morale

În 2023, Mihail Neamțu – publicist conservator și, din 2024, deputat în Parlamentul României – a chemat în judecată publicația Universul.net, pe Grigore Cartianu (jurnalist la ziaristii.com) și pe Costin Apostol, cunoscut sub numele Costin Andrieș, influencer și colaborator al platformei inliniedreaptă.ro.

Reclamantul a susținut că articole și postări publicate de cele două persoane și de redacția menționată ar fi constituit o campanie de presă îndreptată împotriva sa, generatoare de prejudicii morale și materiale³².

Prin cererea de chemare în judecată, Neamțu a solicitat acordarea sumei de 400.000 de lei cu titlu de daune morale, eliminarea tuturor materialelor care îl asociau cu termeni precum „putinist”, „putinism”, „propagandă rusească”, „omul Moscovei”, „aurist” sau expresii similare, precum și încetarea oricăror atingeri aduse dreptului său la demnitate, onoare, reputație și imagine³³. Potrivit acestuia, afirmațiile respective i-ar fi afectat imaginea și reputația și ar fi avut consecințe asupra activității sale publicistice, precum și asupra participării la emisiuni și evenimente televizate. Totodată, a cerut obligarea părților la publicarea hotărârii judecătorești

³⁰ https://portal.just.ro/2/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001114846&id_inst=2

³¹ „Hărțuire judiciară. Sibianul Jurgen Faff cere judecătorilor să cenzureze Context.ro / PLUS Zeci de plângeri pentru eliminarea de pe net a investigațiilor care-l priveau”, Context, 3 apr. 2025; <https://context.ro/hartuire-judiciara-sibianul-jurgen-faff-cere-judecatorilor-sa-cenzureze-context-ro-plus-ze-ci-de-plangeri-pentru-eliminarea-de-pe-net-a-investigatiilor-care-l-priveau/>

³² Sursa: Cererea de chemare în judecată formulată de reclamant.

³³ *Ibidem*.

într-un ziar de circulație națională și pe propriile platforme online, precum și obligarea acestora la plata cheltuielilor de judecată.³⁴

În decembrie 2025, Tribunalul București a respins acțiunea ca neîntemeiată³⁵. Pe durata procesului, care s-a întins pe parcursul a aproximativ doi ani și jumătate și a presupus zece termene de judecată, reclamantul nu s-a prezentat personal, fiind reprezentat doar ocazional prin avocat³⁶. De altfel, pe parcursul procesului Tribunalul București suspendase dosarul, invocând art. 242 din Noul Cod de procedură civilă, potrivit căruia poate fi decisă suspendarea atunci când judecătorul „constată că desfășurarea normală a procesului este împiedicată din vina reclamantului, prin neîndeplinirea obligațiilor stabilite în cursul judecății”³⁷.

Decizia Tribunalului București nu este definitivă și poate fi atacată cu apel.

CEDO - Pricope c. României

În perioada 2011-2014, jurnalistul Sterian Pricope a publicat mai multe articole care relatau despre implicarea omului de afaceri Paul Vișan, deținătorul ziarului „Evenimentul Muscelan”, în falimentul fostei uzine ARO. Prin articolele publicate pe site-ul bitpress.ro³⁸, jurnalistul Sterian Pricope (care fusese anterior contabil-șef al uzinei ARO), a criticat în termeni duri relațiile comerciale ale societăților deținute de Vișan cu fosta uzină, susținând că acestea ar fi „căpușat” activitatea ARO. Au fost, de asemenea, relevante unele informații privind contracte încheiate cu un club sportiv local pentru vânzarea de echipament sportiv la prețuri care ar fi fost nejustificate de mari.

Pentru aceste articole, Paul Vișan a introdus o acțiune în răspundere delictuală civilă, solicitând daune în cuantum de 1.000.000 de lei de la Pricope și Bitpress pentru presupusul prejudiciu adus reputației sale, cerând și obligarea acestora la publicarea unei eventuale decizii favorabile

³⁴ *Ibidem*.

³⁵ Sentința nr. 1350/2025 din 17 decembrie 2025. Dosar nr. 17941/3/2023

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001075476&id_inst=3

³⁶ „Bucharest Court suspends libel case brought by Romanian MP against Universul.net”, Universul.net, 11 iulie 2025,

<https://universul.net/bucharest-court-suspends-libel-case-brought-by-romanian-mp-against-universul-net/>

³⁷ „Tribunalul București a suspendat procesul deschis de Mihail Neamțu împotriva Universul.net”, Universul.net, 11 iulie 2025,

<https://universul.net/tribunalul-bucuresti-a-suspendat-procesul-deschis-de-mihail-neamtu-impotriva-universul-net/>

³⁸

<https://bitpress.ro/economic/paul-visan-unul-dintre-aceia-care-au-contribuit-la-falimentul-aro-plange-acum-de-dorul-uzinei/>

<https://bitpress.ro/arhiva/paul-visan-patronul-evenimentului-muscelan-vinde-kimono-uri/>
<https://bitpress.ro/arhiva/evenimentul-muscelan-condamnat-sa-plateasca-daune-morale/>
<https://bitpress.ro/arhiva/renault-a-venit-in-romania-pentru-aro-dar-a-ales-sa-preia-dacia/>
<https://bitpress.ro/arhiva/cna-i-a-dat-flit-lui-paul-visan-patronul-evenimentului-muscelan/>

pe site. Tribunalul Argeș i-a respins inițial acțiunea, însă în urma unui apel favorabil lui Vișan a rejudecat cauza și a decis că jurnalistul și publicația online trebuie să îi plătească omului de afaceri 5.000 de lei pentru prejudiciul adus reputației sale și încă 2.000 de lei pentru cheltuielile de judecată.

Apelul jurnalistului a fost respins, astfel încât hotărârea a rămas definitivă. Tribunalul și Curtea de Apel au reținut, printre altele, că Sterian Pricope, absolvent de studii economice, nu s-ar putea bucura de protecțiile acordate jurnaliștilor, întrucât această calitate ar putea fi dobândită numai prin studii superioare de specialitate. În plus, au considerat că, în ciuda faptului că jurnalistul a indicat sursele din presa națională de unde a preluat anumite informații despre activitatea lui Vișan, acestea nu au constituit o bază factuală suficientă pentru afirmațiile făcute, ceea ce ar fi dovedit reaua-credință a ziaristului. Pricope a depus o plângere la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, susținând că prin hotărârea instanțelor naționale i-a fost încălcată libertatea de exprimare, așa cum este aceasta consacrată de articolul 10 din Convenție.

În 2023, Curtea de la Strasbourg i-a dat câștig de cauză jurnalistului³⁹, reținând că acesta s-a exprimat pe un subiect de interes public, cu privire la o figură notorie în spațiul local, fără a depăși un anumit grad de exagerare și provocare ce le este permis jurnaliștilor. S-a evidențiat că instanțele naționale nu analizaseră dacă în speță era vorba de afirmații factuale sau judecăți de valoare și nu au arătat dacă jurnalistul ar fi trebuit să dovedească adevărul acestora, ceea ce era în contradicție cu jurisprudența Curții. Judecătorii europeni au considerat că cel puțin unele afirmații făcute de jurnalist intrau în categoria judecăților de valoare, ca atare neputând fi dovedite, iar lui Sterian Pricope îi era aplicabilă protecția oferită jurnaliștilor în materia libertății de exprimare, astfel încât raționamentul instanțelor naționale a fost eronat.

În plus, s-a considerat că însăși impunerea achitării unor daune morale - 5000 de lei -, chiar dacă acestea au fost plătite în parte de Bitpress, era de natură a avea un efect disuasiv asupra exercitării libertății de exprimare de către reclamant.

One United Properties c. ONG-uri și cetățeni din Floreasca Civică

În octombrie 2023, One United Properties a inițiat o acțiune în răspundere delictuală prin care au chemat în judecată mai multe organizații neguvernamentale, pe reprezentanții acestora, dar și pe câțiva dintre cetățenii din cartierul Floreasca⁴⁰ care s-au exprimat public împotriva proiectului imobiliar dezvoltat de această companie în cartierul Floreasca. În cererea de chemare în judecată, One United Properties solicită obligarea pârâților menționați la plata de

³⁹ [Cauza Pricope împotriva României](#) (Cererea nr. 60183/17), Hotărârea din 30 mai 2023.

⁴⁰ Nicușor Dan Daniel, Grădinaru Loredana Mirabela, Simion Ștefania Georgiana, Cartianu Ortansa, Cartianu Sever Artemon, Poenaru Oana Cătălina, Vanea Cristina, Bumbăș Liviu Mihail, Asociația Salvați Bucureștiul, Asociația Sos Orașul, Asociația Pentru Conservare Integrală A Patrimoniului Natural Și Cultural.

daune morale și materiale în valoare de peste un milion de euro, în urma publicării unor postări pe Facebook, a formulării unor cereri și petiții și a introducerea unor acțiuni în instanță pentru anularea autorizațiilor necesare construirii. În plus, dezvoltatorul imobiliar a solicitat și publicarea unor scuze pentru afirmațiile făcute în legătură cu proiectul „One Floreasca City”, pe cheltuiala părților. Acest dosar a fost suspendat de Tribunalul București un an mai târziu⁴¹ (și încă nu a fost repus pe rol la data publicării acestui raport), până la judecata pe fond a altui dosar, care implică o parte din părțile din primul dosar. Dosarul urmează unui lung șir de acțiuni, care implică One United Properties și care au caracteristicile unor cazuri clasice de SLAPP.

Astfel, în 2022, One United Properties⁴² a deschis un proces⁴³ îndreptat împotriva organizațiilor neguvernamentale⁴⁴ care, de-a lungul timpului, au contestat în instanță proiectele imobiliare ale companiei. One United a solicitat în cadrul procesului „*plata echivalentului în lei a sumei estimate provizoriu la 1 milion de euro, reprezentând prejudiciile materiale și morale suferite ca urmare a abuzurilor de drept substanțial și procesual săvârșite de părâte*”. Atât Tribunalul București (în februarie 2024)⁴⁵, cât și Curtea de Apel București (în decembrie 2024)⁴⁶ s-au pronunțat în favoarea organizațiilor și au respins cererea companiei ca fiind neîntemeiată.

Anterior, în 2022, One United Properties obținuse dizolvarea în instanță a uneia dintre asociațiile vizate de aceste procese (Asociația Mișcarea Civică Miliția Spirituală). Motivul l-a reprezentat neexecutarea plății unor cheltuieli de judecată de către aceste asociații. Pentru a evita la rândul lor dizolvarea, restul asociațiilor au strâns cu ajutorul unei campanii de *crowdfunding* fondurile necesare pentru a acoperi aceste cheltuieli⁴⁷. Situația fusese generată de faptul că, începând cu 2018, pentru a veni în sprijinul unui grup cetățenesc de inițiativă (Floreasca Civică), organizațiile neguvernamentale au solicitat anularea mai multor acte administrative (acord de mediu, PUZ și autorizație de construire) emise de autorități ale statului pentru un proiect imobiliar. În două dosare⁴⁸, instanțele au respins acțiunile inițiate de organizațiile neguvernamentale și le-au obligat pe acestea la plata unor cheltuieli de judecată în

⁴¹ Încheiere de suspendare din 08 noiembrie 2024. Dosar nr. 30921/3/2023

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001093474&id_inst=3

⁴² Prin companiile sale One Mircea Eliade Properties și One United Tower.

⁴³ Dosar nr. 17119/3/2022

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001024226&id_inst=3

⁴⁴ Asociația Mișcarea Civică Miliția Spirituală, Asociația Salvați Bucureștiul, Asociația S.O.S. Orașul și Asociația pentru Conservarea Integrată a Patrimoniului Natural și Cultural.

⁴⁵ Sentința nr. 180/2024 din 22 februarie 2024. Dosarul nr. 17119/3/2022

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001024226&id_inst=3 ;

<https://www.rejust.ro/juris/23d65g858>

⁴⁶ Decizia nr. 1298/2024 din 10 decembrie 2024. Dosarul nr. 17119/3/2022

https://portal.just.ro/2/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001024226&id_inst=2

⁴⁷ Postare FB Asociația Salvați Bucureștiul, 22 decembrie

2023 https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02LbJ9wL2wfJsT2MsDtzdCt3PfQHf2BaiFKc9pZ8xS8LFAQ8DhJmhwAdpdp5Rqk4nl&id=100064743517221

Postare FB Asociația Salvați Bucureștiul, 28 decembrie 2023

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=775790227922421&id=100064743517221&ref=embed_post

⁴⁸ Dosarul nr. 25248/3/2018, Dosarul nr. 4858/3/2019

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02LbJ9wL2wfJsT2MsDtzdCt3PfQHf2BaiFKc9pZ8xS8LFAQ8DhJmhwAdpdp5Rqk4nl&id=100064743517221

valoare totală de 300.000 de lei (aproximativ 60.000 de euro) către cele două companii beneficiare ale proiectului imobiliar - One United Properties și Auchan -, care au avut calitatea de interveniente în dosar. One United Properties a cumpărat creanțele Auchan și a executat organizațiile neguvernamentale⁴⁹, acțiuni care s-a soldat cu dizolvarea Asociației Mișcarea Civică Miliția Spirituală, o organizație emblematică pentru societatea civilă post-decembristă).

În opinia ActiveWatch, prin tacticile litigioase și procedurale folosite împotriva celor care se opun proiectelor sale imobiliare sau a celor care relatează despre activitatea sa într-un mod pe care nu îl agreează, One United Properties reprezintă cel mai elocvent exemplu de companie responsabilă de acțiuni multiple și repetitive de tip SLAPP.

Apărătorii drepturilor omului ar trebui să poată participa activ la viața publică și să promoveze responsabilitatea fără teama de intimidare. Apărătorii drepturilor omului includ persoane, grupuri sau organizații din cadrul societății civile care promovează și protejează drepturile omului și libertățile fundamentale universal recunoscute. Apărătorii drepturilor omului se angajează să promoveze și să protejeze drepturile civile, politice, economice, sociale, culturale, referitoare la mediu, climatice, ale femeilor și ale persoanelor LGBTIQ și să combată discriminarea directă sau indirectă, astfel cum se prevede la articolul 21 din Cartă. Având în vedere politicile Uniunii în domeniul mediului și al climei, ar trebui să se acorde atenție, de asemenea, protecției apărătorilor drepturilor privind mediul, deoarece aceștia joacă un rol important în democrațiile europene.
Directiva UE Anti-SLAPP, Considerentul (11)

Agent Green hărțuită în instanță pentru două articole pe care nu le-a scris

Agent Green, organizație preocupată de protecția mediului, a fost dată în judecată în 2023 de o companie producătoare de peleți, AMECO Renewable Energy, cu sediul în județul Harghita. Chemarea în judecată a fost formulată în urma unui articol al ziarului american New York Times⁵⁰ și a unui alt articol al Environmental Investigation Agency⁵¹, o organizație neguvernamentală internațională care se ocupă de protecția mediului. Ambele articole vorbeau despre producția de peleți bazată pe defrișări și afirmau că, în cazul României, aceste defrișări sunt, uneori, ilegale. Articolele vorbeau și despre politicile europene în domeniul energiei regenerabile, în ceea ce privește utilizarea peleților din lemn. AMECO Renewable Energy era

⁴⁹ Mai multe detalii și în Rapoartele Starea democrației 2022, 2023, 2024, 2025, publicate de Ce-Re, Centrul pentru Inovare Publică și ActiveWatch.

<https://www.stareademocratiei.ro/category/rapoarte-si-resurse-utile/>

⁵⁰ "Europe is Sacrificing its Ancient Forests for Energy", The New York Times, 7 septembrie 2022

<https://www.nytimes.com/interactive/2022/09/07/world/europe/eu-logging-wood-pellets.html>

⁵¹ "EIA BRIEFING The EU'S Renewable Energy Policies Driving the Logging and Burning of Europe's Protected Forests", publicat de Environmental Investigation Agency, 8 sept. 2022

<https://eia.org/report/the-eus-renewable-energy-policies-driving-the-logging-and-burning-of-europes-protected-forests/>

menționată în ambele articole, fiind pusă sub semnul întrebării legalitatea provenienței unei părți din lemnul pe care îl utiliza pentru producția de peleți.

Agent Green nu apare ca autor sau contributor și nici nu este citată în articolul publicat de Environmental Investigation Agency. În ceea ce privește articolul New York Times, un colaborator al Agent Green este citat cu niște observații generale legate de impactul defrișărilor masive asupra ecosistemelor naturale, fără vreo referire nominală la compania reclamantă.

AMECO Renewable Energy nu a dat în judecată nici New York Times, nici Environmental Investigation Agency, ci doar Agent Green.

Prin cererea de chemare în judecată, formulată la mai mult de un an de la publicarea materialelor reclamate, AMECO Renewable Energy solicită ca:

- în termen de 3 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești Agent Green să procedeze la dezmințirea informațiilor care au condus la publicarea articolului New York Times și a articolului Environmental Investigation Agency. Astfel, Agent Green ar trebui să publice pe cheltuiala sa o dezmințire în publicația The New York Times, de 3 ori, la câte 3 zile consecutive, pe prima pagina a rubricii „International” din publicație, atât în ediția cea tipărită, cât și în cea online. În dezmințire, Agent Green ar trebui să afirme că societatea reclamantă nu este implicată în tăieri nelegale ale arborilor din ariile protejate și nu a achiziționat vreodată material lemnos tăiat nelegal din ariile protejate. Aceeași dezmințire ar trebui publicată în mai multe ziare din Italia, Polonia, Slovacia, Austria, Germania, Bulgaria și, de asemenea, în 7 publicații din România.
- în termen de 3 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești Agent Green să procedeze la blocarea și înlăturarea știrii inițiale (articolul din New York Times) de pe motorul căutare Google, de pe platforma Youtube și de pe platforma de Facebook.
- în caz de întârziere în punerea în aplicare a celor solicitate mai sus, Agent Green să fie obligată la plata unei penalități de întârziere de 5.464 euro pentru fiecare zi de întârziere.
- Agent Green să achite reclamantei 200.000 de euro despăgubiri civile pentru prejudiciul moral cauzat prin apariția acestor articole, rezervându-și dreptul la solicitarea de pagube materiale în raport de elementele de bilanț ce vor fi cuantificate la finalului anului fiscal 2023 (până la data redactării acestui raport solicitarea de daune nu a fost majorată).

În martie 2026, la peste doi ani de la chemarea în judecată, Tribunalul Harghita (instanța de fond) urmează să se pronunțe în acest dosar⁵².

⁵² Dosar nr. 1361/96/2023

https://portal.just.ro/96/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=9600000000054561&id_inst=96

II. Eliminare conținut de interes public

Centrul Român pentru Jurnalism de Investigație și Football Leaks

În decembrie 2018, înaintea vacanței de Crăciun, doi cetățeni turci (Arif Efendi, Arif Tefvik) și compania malteză Doyen Sports Investment Limited dădeau în judecată Centrul Român pentru Jurnalism de Investigație pentru o serie de articole găzduite de site-ul www.theblacksea.eu. Articolele fuseseră publicate cu doi ani înainte, în 2016 și făceau parte din seria de investigații⁵³ cunoscută sub numele de Football Leaks⁵⁴, care dezvăluia informații despre afaceri suspecte din fotbalul european.

În paralel cu cererea de chemare în judecată pe fond, reclamantii au depus și o cerere de ordonanță președințială, solicitând eliminarea de pe site-ul theblacksea.eu a celor 8 articole din seria Football Leaks care erau motivul deschiderii acestui proces civil. Judecătoria Sectorului 5 a admis cererea de ordonanță președințială de eliminare a articolelor⁵⁵, fără ca jurnaliștii să afle la timp că procedurile au avut loc și, deci, fără să se poată apăra. Prin hotărâri subsecvente, Judecătoria Sectorului 5 a decis că neexecutarea de către CRJI a ordonanței președințiale de eliminare a articolele de pe site-ul theblacksea.eu se sancționa cu 1000 de lei (aproximativ 200 de euro) pe zi, pentru fiecare zi de întârziere, și că Privactually Ltd., deținătoarea domeniului theblacksea.eu la acel moment, avea obligația ca până la data soluționării definitive a dosarului pe fond „să nu publice, republice, comunice, dezvăluie, autorizeze, atribuie și/sau transmite ori să nu determine publicarea, republicarea”⁵⁶ articolelor în cauză.

Până la pronunțarea sentinței instanței de fond, la doi ani de la introducerea cererii de chemare în judecată, CRJI acumulasă pentru refuzul de a executa ordonanța președințială penalități de întârziere în valoare de aproape 70.000 de euro⁵⁷.

În paralel, în cererea de chemare în judecată pentru procesul pe fond, reclamantii au solicitat Centrului Român pentru Jurnalism de Investigație retragerea articolelor și „să se abțină de la publicarea pe viitor a unor noi articole care să cuprindă informații confidențiale, corespondența

⁵³ „Football Leaks / A new cross-border investigation into the most popular sport in the world”, The Black Sea;

<https://theblacksea.eu/investigations/football-leaks-2018/>

⁵⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/Football_Leaks

⁵⁵ Sentința nr. 397 din 23 ianuarie 2019, Dosarul nr. 27181/302/2018.

⁵⁶ Sentința nr. 3721 din 21 mai 2019 a Judecătoriei Sectorului 5 București. Citat extras din sentința din dosarul de fond.

⁵⁷ „Romanian Court dismisses lawsuit against Football Leaks stories/Two-year legal battle ends in win for Football Leaks reporting”, Craig Shaw, 25 februarie 2021

<https://theblacksea.eu/stories/romanian-court-dismisses-lawsuit-against-football-leaks-stories/>

de orice fel, fotografii, date cu caracter personal, afirmații defăimătoare sau care să încalce dreptul la viață privată al reclamantilor”⁵⁸.

Pe lângă încălcarea de către jurnaliști a articolelor din Codul Civil privitoare la dreptul la imagine și viață privată, reclamantii au invocat și încălcarea legislației cu privire la protecția datelor cu caracter personal, deoarece jurnaliștii avuseseră acces la e-mail-uri și documente interne ale reclamantilor. S-a invocat, de asemenea, faptul că jurnaliștii au dezvăluit secrete comerciale și informații confidențiale („contracte, înregistrări, corespondență cu privire la activitatea profesională a reclamantilor”⁵⁹), obținute ilicit. Reclamantii au mai susținut, printre altele, și că articolele nu prezentau interes pentru publicul din România.

În sentința pronunțată în februarie 2021⁶⁰, Judecătoria Sectorului 5 București a reținut că articolele publicate erau rezultatul colaborării din cadrul European Investigative Collaboration (EIC), o rețea compusă din jurnaliști ai mai multor publicații din Europa. Instanța a notat și că „Football Leaks” este cunoscut ca fiind cea mai mare scurgere de informații din istoria sportului, relevând tranzacții financiare suspecte din lumea fotbalului european profesionist, subiect cu privire la care fuseseră publicate o serie de investigații între decembrie 2016 și noiembrie 2018 de către partenerii media ai rețelei.

În contrar cu susținerile reclamantilor, prin avocații care îi reprezentau, instanța a argumentat că articolele publicate sunt de interes pentru cititorii din România, afirmând, printre altele, că: „Traficul de persoane, prostituția cu implicarea unor persoane (chiar și minore) din sud-estul Europei, corupția endemică, reprezintă, la fel, un subiect de interes pentru cititorii din România, având în vedere confruntarea societății românești cu aceste flageluri.”

Instanța a mai notat și că pârâta CRJI a demonstrat bună-credință, că exista o bază factuală „minimală, rezonabilă”, atât pentru faptele expuse, cât și pentru aprecierile personale făcute de autorii articolelor.

Referitor la modalitatea de obținere a informației, instanța a apreciat că, în general, prezintă o importanță deosebită dacă informația a fost obținută prin mijloace ilicite, dar în cazul de față nu autorii articolelor sau pârâta CRJI erau cei care au obținut ilicit informațiile și, oricum, nici nu exista la momentul pronunțării hotărârii o dovadă că acestea au fost obținute ilegal. Mai mult, pe baza informațiilor scurse din colecția de documente „Football Leaks” existaseră deja consecințe chiar la nivelul F.I.F.A. (interzicerea unor tipuri de contracte în fotbalul profesionist).

Instanța a mai notat, printre altele, și că „îndepărtarea articolelor din mediul online a fost solicitată la 2 ani de la publicare și doar de către CRJI, reclamantii fiind evazivi în a menționa dacă împotriva redacțiilor mai cunoscute (Der Spiegel, Le Soir, Politiken, Mediapart, El Mundo,

⁵⁸ Sursa: Cererea de chemare în judecată formulată de reclamantii.

⁵⁹ Extras din cererea de chemare în judecată formulată de Arif Efendi, Arif Tevfik) și compania Doyen Sports Investment Limited în Dosarul 27180/302/2018

⁶⁰ Sentința nr. 1462/2021 din 24 februarie 2021. Dosarul nr. 27180/302/2018

https://portal.just.ro/302/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=30200000000369837&id_inst=302

Newsweek Serbia, L'Espresso, Falter), care au publicat aceste articole (sau parte din ele) au formulat acțiuni judiciare”.

Prin urmare, prin hotărârea pronunțată, Judecătoria Sectorului 5 București a respins acțiunea reclamantilor.

Tribunalul București a menținut în sentința sa din iunie 2023⁶¹ decizia instanței de fond. Tribunalul București a notat, printre altele, că publicarea unui facsimil al unui document confidențial (despre care instanța de fond argumentase că este protejat de jurisprudența CEDO), „*nu ar putea fi un motiv, oricum, pentru ștergerea articolului în întregime, doar înlăturarea fragmentului care introduce extrasul și a extrasului răspunzând cererii persoanei prejudiciate în situația în care s-ar reține încălcarea nepermisă a dreptului la viață privată*”. În privința solicitării generale de ștergere a articolelor din seria Football Leaks, de pe site-ul theblacksea.eu, Tribunalul București a mai notat și că o astfel de măsură nu poate fi privită separat de urmarea acesteia, anume aceea de a descuraja contribuțiile la o dezbatere de interes public, având un efect inhibitor asupra jurnaliștilor care au intenția de a pune în circulație informații de interes public.

În opinia ActiveWatch, acest litigiu demonstrează pericolul pe care îl ridică ordonanțele președințiale de eliminare a conținutului jurnalistic de interes public. Astfel de decizii au un impact semnificativ asupra principiilor editoriale, care sunt construite în jurul protecției conținutului jurnalistic de orice formă de cenzură externă redacției. Mai mult, așa cum s-a întâmplat în cazul de față, astfel de hotărâri judecătorești pot implica și riscul unor costuri uriașe pentru jurnaliștii care prioritizează interesul public în fața interesului financiar al redacției și decid să nu pună în aplicare ordonanțe pe care le consideră incorecte. Din cauza cuantumului ridicat al penalităților stabilite de instanță pentru fiecare zi în care articolele nu au fost șterse de jurnaliști de pe site-ul theblacksea.eu și din cauza duratei lungi a procesului pe fond, amenzile acumulate de jurnaliști ajunseseră doar pe parcursul unui an (între iulie 2019 și iunie 2020) la 329.000 lei penalități⁶² (echivalentul a aproape 70.000 de euro la acea dată).

Mai mult, pe parcursul procedurilor judiciare, avocații reclamantilor au reușit să obțină date personale de la EURID, registrarul de domenii internet .eu, inclusiv numele complete și adresele tuturor jurnaliștilor⁶³ asociați de-a lungul timpului cu Centrul Român pentru Jurnalism de Investigație și publicația The Black Sea.

⁶¹ Sentința nr. 1752/2023 din 6 iunie 2023. Dosarul 27180/302/2018
https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=30200000000369837&id_inst=3

⁶² Dosar nr. 28133/302/2019 din 26.11.2019

⁶³ „*Romanian Court dismisses lawsuit against Football Leaks stories/ Two-year legal battle ends in win for Football Leaks reporting*”, de Craig Shaw, 25 februarie 2021
<https://theblacksea.eu/stories/romanian-court-dismisses-lawsuit-against-football-leaks-stories/>

Cazul CRJI - Football Leaks a fost inclus în alertele publicate de organizația Index on Censorship pe platforma Consiliului Europei privind Siguranța Jurnaliștilor⁶⁴. Pentru a-și acoperi cheltuielile cu apărarea, CRJI a beneficiat de sprijin financiar din partea organizației Media Defence⁶⁵.

Institutul „Matei Balș” și Streinu-Cercel c. Rise Project

În 2018, Rise Project a publicat două articole de investigație privind activitatea Institutului Național de Boli Infecțioase „Matei Balș” și a conducătorului său, doctorul Adrian Streinu-Cercel. Prin aceste articole, jurnaliștii au prezentat informații care indicau că Institutul ar fi falsificat date statistice în scopul obținerii unor deconturi din ce în ce mai mari din partea Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, adică din bani publici. Au fost, de asemenea, discutate conexiunile doctorului Streinu-Cercel, epidemiolog implicat în numeroase activități publice, cu marile companii producătoare de medicamente, care i-ar fi oferit, potrivit informațiilor prezentate în articole, călătorii scumpe sau chiar bani virăți în contul fundației conduse de acesta în schimbul promovării produselor lor și a influențării altor medici în sensul recomandării acestora către pacienți.

În urma publicării acestor articole, atât Institutul „Matei Balș”, cât și doctorul Streinu-Cercel au formulat acțiuni împotriva Rise Project și împotriva membrilor redacției, numiți individual, solicitând înlăturarea articolelor și publicarea unei eventuale hotărâri favorabile⁶⁶. Mai mult, Institutul a solicitat 500.000 de lei pentru repararea prejudiciului adus reputației sale, iar doctorul Streinu-Cercel a solicitat, la rândul său, alți 250.000 de lei. Alți angajați ai spitalului, menționați în materialele Rise Project pentru implicarea lor în activitățile descrise de articole, au intervenit în favoarea medicului, invocând la rândul lor prejudicii provocate de apariția materialului, solicitând cumulativ un milion de lei pentru afirmațiile considerate denigratoare.

Reclamanții au afirmat, în sprijinul acțiunilor lor, faptul că afirmațiile făcute de Rise Project ar fi fost false, redând o imagine eronată a activităților spitalului și ale fundației private cu intenție, în scopul de a-i defăima. Totuși, nici Institutul și nici doctorul aflat la conducerea acestuia nu au adus dovezi concrete care să dezmințe informațiile prezentate de jurnaliști. Intervenienții au adus în sprijinul susținerii că nu fuseseră implicați în activitățile prin care ar fi fost fraudat statul numai documente care atestau experiența lor profesională și absența numelor lor din documentele financiare oficiale ale fundației.

⁶⁴ „*Lawsuits Filed against the Romanian Centre for Investigative Journalism*”, Council of Europe Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists, Updated 7 Nov 2023 · Created 7 Jun 2020;

⁶⁵ <https://fom.coe.int/en/alerte/detail/65147105:globalSearch=true>

⁶⁶ <https://www.mediadefence.org/>

⁶⁶ Sentința nr. 870 din 27 mai 2021, Dosar nr. 30227/3/2018.

https://www.riseproject.ro/wp-content/uploads/2024/01/sentinta_cercel.pdf

În 2021, Tribunalul București a admis în parte cererea reclamanților, iar ulterior această sentință a rămas definitivă din motive procedurale (depunerea apelului peste termenul legal). Tribunalul a reținut că Rise Project ar fi depășit limitele libertății de exprimare prin publicarea celor două articole, întrucât dovezile prezentate, incluzând interviuri cu surse din interiorul spitalului și al companiilor farmaceutice, documente contabile, fișe ale pacienților, nu sunt suficiente pentru a indica existența unor activități care să justifice gravitatea afirmațiilor făcute. Concluzia instanței nu a ținut cont de faptul că exista un dosar penal în derulare cu privire la unele din activitățile menționate de articol, iar activitatea unui spital intră în sfera informațiilor de interes public, în mod special când aceasta are legătură cu gestionarea fondurilor din bugetul național de asigurări de sănătate. De asemenea, pentru a lua decizia că afirmațiile jurnaliștilor nu erau fundamentate, Tribunalul București a acordat prioritate rapoartelor întocmite de Curtea de Conturi și de Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor, analizând doar anumite aspecte punctuale, dintre care unele fără legătură cu afirmațiile făcute în investigație.

Tribunalul a condamnat Rise Project la plata cheltuielilor de judecată și a câte 10.000 lei către doctorul Streinu-Cercel și Institutul „Matei Balș”, precum și înlăturarea articolelor de pe site-ul propriu, și publicarea hotărârii⁶⁷ atât pe site-ul lor, cât și în trei ziare de circulație națională. Pretențiile intervenienților au fost respinse, considerându-se că prejudiciul suferit de Institut nu se răsfrânge și asupra lor, ca simpli angajați.

Acest proces este unul emblematic pentru disfuncționalitățile sistemului de justiție atunci când este vorba de litigii de tip SLAPP. O decizie eronată a instanței de fond a rămas definitivă pentru că a fost urmată de o omisiune în asistența juridică a părților, prin depunerea apelului peste termenul legal. Astfel, au fost înlăturate două articole care erau rodul unor luni de documentare, analiză și redactare, explicând un subiect complex într-un mod cât mai accesibil publicului larg pentru a asigura responsabilizarea instituțiilor statului. Participarea Rise Project la dezbaterile publice privind funcționarea sistemului de sănătate a fost împiedicată, iar informații de interes public au rămas numai în arhivele statului și ale redacției.

⁶⁷ https://www.riseproject.ro/wp-content/uploads/2024/01/sentinta_cercel.pdf

Tribunalul Iași a dispus eliminarea un articol care îl menționa pe un fost ministru al Justiției

În 2022, fostul ministru al Justiției, Tudorel Toader i-a chemat în judecată pe jurnalistul Marian Păvălașc și publicația Radio Europa Liberă România, solicitând daune morale în valoare de 2.000.000 de lei (aproximativ 400.000 de euro) și ștergerea în integralitate a unui articol despre situația penitenciarelor din România, în care apărea menționat și numele său⁶⁸. Tribunalul Iași⁶⁹ a considerat că reputația fostului ministru a fost lezată de articolul în cauză și a admis în parte cererea reclamantului Tudorel Toader, instanța de fond dispunând la:

- obligarea, în solidar, a pârâților la plata unei despăgubiri în valoare de 10.000 de lei, pentru prejudiciul creat ca urmare a atingerilor aduse onoarei, demnității și reputației reclamantului;
- retragerea articolului defăimător de pe pagina de internet și de pe paginile de socializare administrate de pârata Radio Europa Liberă;
- obligarea pârâților să asigure, pe cheltuiala lor, publicarea hotărârii judecătorești pronunțate în cauză, în două numere consecutive a trei cotidiane cu acoperire națională, inclusiv pe pagina proprie de internet a pârâtei Radio Europa Liberă și pe paginile de socializare administrate de către pârata Radio Europa Liberă;
- obligarea pârâților, în solidar, să achite reclamantului cheltuieli de judecată de 140 lei, reprezentând contravaloarea taxelor de timbru.

Radio Europa Liberă România a decis să nu facă apel împotriva acestei sentințe. Jurnalistul Mihai Păvălașc a formulat însă un apel în nume propriu, fără sprijinul unui avocat (ulterior Radio Europa Liberă a susținut poziția jurnalistului prin actele de procedură depuse). De asemenea, într-un punct de vedere transmis Curții de Apel Iași, ActiveWatch a exprimat o opinie în scris, criticând sentința și argumentând că articolul era unul de interes public, că formulările despre care instanța de fond a considerat că îi aduc un prejudiciu de imagine reclamantului nu îi aparțineau jurnalistului/publicației, ci unor terți, iar punctul de vedere al reclamantului fusese inclus în articol. Mai mult, observațiile jurnalistice pozitive la adresa reclamantului Tudorel Toader fuseseră ignorate de instanța de fond. În plus, în opinia ActiveWatch, dispunerea ștergerii unui articol de interes public pentru niște afirmații izolate considerate defăimătoare la adresa unei persoane publice, nu putea fi considerată a fi o măsură proporțională și, deci, nu putea fi considerată a fi necesară într-o societate democratică.

Curtea de Apel Iași⁷⁰ a decis în favoarea jurnalistului și a anulat în totalitate decizia primei instanțe. Împotriva sentinței nu a fost introdus recurs, astfel încât aceasta a rămas definitivă.

⁶⁸ „Țară în service. Ororile din închisori. Ce (nu) a respectat România din decizia CEDO privind tortura deținuților”, de Marian Păvălașc, Radio Europa Liberă România, 6 ian. 2022
<https://romania.europalibera.org/a/31641022.html>

⁶⁹ Sentința nr. 665/2024 din 5 aprilie 2024, Dosarul nr. 665/2024,
https://portal.just.ro/99/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=9900000000214995&id_inst=99

⁷⁰ Decizia nr. 426/2024 din 6 noiembrie 2024. Dosar nr. 6852/99/2022
https://portal.just.ro/45/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=9900000000214995&id_inst=45

În opinia ActiveWatch, acesta este un caz tipic de SLAPP, deoarece fostul ministru al Justiției a solicitat nu numai ștergerea unui articol de interes public, care se referă doar marginal la el, ci și daune morale într-un cuantum foarte ridicat - 2 milioane de lei (aprox. 400.000 de euro). În plus, în acest litigiu a existat și un dezechilibru de putere: fostul ministru al Justiției este rectorul Universității din Iași și fost decan al Facultății de Drept din cadrul aceleiași universități, oraș în care s-a judecat procesul împotriva Radio Europa Liberă România. El este, de asemenea, și fost judecător al Curții Constituționale.

Mai mult, acest caz de SLAPP a avut succes în primă instanță, atunci când Tribunalul Iași a acceptat aproape toate solicitările fostului ministru, inclusiv ștergerea unui articol de interes public. Deși a redus cuantumul daunelor la 10.000 de lei, instanța i-a obligat pe jurnaliști să publice pe cheltuiala lor hotărârea judecătorească pronunțată în cauză nu doar pe web-site-ul și paginile de socializare ale Radio Europa Liberă, ci și în două numere consecutive a trei cotidiane cu acoperire națională. Astfel de cheltuieli pot deveni extrem de costisitoare.

Europarlamentara Maria Grapini sancționată civil și administrativ și obligată să șteargă o postare care reprezenta critică politică

Maria Grapini, fost ministru și actual europarlamentar (PSD) a fost dată în judecată în anul 2019 de două persoane cu reședința în SUA pentru niște afirmații cu caracter general pe care politiciană le-a făcut într-o postare de pagina sa de Facebook. Acestea se refereau la participanții la acțiunile de protest îndreptate împotriva guvernului condus de PSD, ce au avut loc în august 2018. În fapt, Maria Grapini repostase un mesaj de pe Facebook.

Acțiunea în instanță a fost inițiată de două persoane, soț și soție, care locuiesc în diaspora, și care au considerat că afirmațiile repostate de Maria Grapini au fost discriminatorii față de ei. În postarea sa de pe Facebook, Grapini a distribuit o postare cu următorul conținut: „*informăm diaspora că taxa de prost se plătește la sediul USR. Fără certificat de prost nu puteți participa la miting*”. Aceștia au solicitat daune morale totale în valoare de 1 milion de euro (câte 500.000 euro pentru fiecare) pentru „*distrugerea sănătății*” și pentru „*vătămarea adusă onoarei, demnității și integrității fizice și psihice*”. Ulterior, cei doi și-au redus în mod repetat pretențiile, ajungând, în cele din urmă la solicitarea unor daune în valoare de 348.600 de lei. Formal, plângerea la instanță a fost înaintată doar de unul dintre reclamânți (soțul), atât în nume propriu, cât și în numele soției.

În paralel, USR diaspora a sesizat CNCD în legătură cu afirmațiile de mai sus. CNCD a considerat că afirmațiile sunt discriminatorii și a sancționat-o pe Maria Grapini la plata unei

amenzi administrative în valoare de 2.000 de lei⁷¹. Această hotărâre a fost atacată de Maria Grapini, însă prin hotărârea pronunțată în 2022, Curtea de Apel București a menținut decizia CNCD⁷².

Decizia CNCD a fost invocată de cei doi reclamânți din diaspora în cadrul procesului civil, ca probă. Prin sentința pronunțată în 2021⁷³, Tribunalul București a decis că afirmațiile Mariei Grapini reprezintă un act de discriminare pe criteriul convingerilor politice, de natură a leza demnitatea românilor din diaspora, respectiv, a reclamantului. Tribunalul București a dispus ca politiciană să achite suma de 5.000 de lei către reclamant, considerând că: *„mesajul preluat și postat de către pârâtă pe pagina proprie de Facebook a lezat demnitatea reclamantului, creându-i sentimente de revoltă și frustrare, motiv pentru care instanța apreciază că suma de 5.000 lei este justă și echitabilă. În cauza de față, instanța constată că prin obligarea pârâtei la plata daunelor morale de 5.000 lei către reclamant i se aduce o ingerință în libertatea sa de exprimare, în calitate de persoană publică, însă această ingerință este necesară într-o societate democratică (apărarea dreptului la demnitate) și proporțională cu scopul urmărit.”*

În aceeași decizie, instanța a decis să respingă acțiunea pentru daune morale suplimentare reclamate ca fiind neîntemeiată⁷⁴. De asemenea, soția reclamantului nu a fost considerată a avea calitate procesuală, deoarece pretențiile fuseseră formulate de soțul acesteia.

De asemenea, Tribunalul București a dispus încetarea încălcării dreptului la demnitate, prin obligarea la ștergerea mesajului cu caracter discriminatoriu de pe pagina de Facebook a Mariei Grapini, precum și interzicerea postării acestuia pe viitor. Totodată, instanța a obligat-o pe europarlamentara PSD să publice hotărârea pe propria pagină de Facebook.

Atât reclamantul, cât și pârâta au declarat apel, cauza fiind soluționată de Curtea de Apel București⁷⁵, care în 2022 a respins apelurile ca nefondate. Hotărârea a rămas definitivă, nefiind atacată cu recurs.

⁷¹ Hotărârea nr. 847/2019 din 20 noiembrie 2019, pronunțată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, <https://www.cncd.ro/wp-content/uploads/2020/12/Hotarare-847-19.pdf>

⁷² Sentința nr. 417/2022 din 2 martie 2022, Dosar nr. 562/2/2020, <https://rejust.ro/juris/862779437>

⁷³ Sentința nr. 1157/2021 din 15 iulie 2021, Dosar nr. 686/2/2019, <https://rejust.ro/juris/99294g6g>

⁷⁴ Potrivit sentinței Tribunalului București: *„(...) cuantificarea echivalentului prejudiciului moral include o doză de aproximare, instanța trebuie să aibă în vedere o serie de criterii printre care: consecințele negative suferite de cel în cauză în plan fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost afectate aceste valori și intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care a fost afectată situația familială, profesională și socială. În acest context, despăgubirile trebuie să fie rezonabile, iar aprecierea și cuantificarea acestora justă și echitabilă, corespunzătoare prejudiciului moral și real produs victimei, în așa fel încât să nu se ajungă la o îmbogățire fără just temei a celui îndreptățit să le primească, dar nici să nu fie derizorii, despăgubirile trebuind să se afle într-un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă, potrivit jurisprudenței.*

În ceea ce privește cuantificarea prejudiciului moral creat, tribunalul nu poate reține o legătură între agravarea stării de sănătate a reclamantului și fapta ilicită săvârșită de pârâtă.”

⁷⁵ Decizia nr. 485/2022 din 28 martie 2022, Dosar nr. 6865/2/2021, <https://rejust.ro/juris/98374d467>

ActiveWatch consideră că sancționarea politicienei Maria Grapini de către CNCD și admiterea acțiunii civile privind atingerea adusă reputației reprezintă o încălcare a dreptului acesteia la libertatea de exprimare. Deși afirmațiile repostate de politiciană au fost formulate în termeni care pot fi considerați duri, de către unii cititori, conținutul acestora reprezenta o critică politică. Prin urmare, sancționarea acesteia, în contextul unei dezbateri politice, nu poate fi justificată nici de necesitatea protejării drepturilor unei persoane individuale, care nu fusese nominalizată explicit (reclamantul din procesul civil), și nici de necesitatea protejării drepturilor membrilor organizației politice USR Diaspora, (în cazul amenzii administrative decise de CNCD). Obligarea la plata de despăgubiri morale, precum și obligarea la ștergerea postării de pe Facebook, publicarea hotărârii judecătorești și amenda administrativă pentru încălcarea legislației antidiscriminare reprezintă măsuri lipsite de proporționalitate și care nu pot fi considerate necesare într-o societate democratică.

Deputata Cristina Trăilă solicită eliminarea a peste 90 de articole și postări pe rețele sociale

Fosta deputată și șefă a Comisiei Juridice din Camera Deputaților, avocata Cristina Trăilă (PNL), i-a chemat în judecată⁷⁶ pe jurnalistul Mihai Goțiu și Societatea Academică din România (editorul platformei România Curată) pentru o serie de 8 articole publicate de acesta pe România Curată și în ziarul Libertatea.

Articolele semnalau potențialul conflictul de interese în care se afla Cristina Trăilă, care, în timp ce era deputată și membră în Comisia Juridică a Camerei Deputaților, era activă și ca avocată plătită de compania HS Timber Group (fosta Holzindustrie Schweighofer). Articolele mai afirmau și că aceasta ar fi făcut lobby în favoarea companiei. Astfel, articolele⁷⁷ menționau că aceasta a încasat onorarii de avocat de aproximativ 700.000 de euro, inclusiv de la HS Timber Group, sumă de opt ori mai mare decât veniturile obținute din indemnizația de deputat. De asemenea, articolele criticau activitatea parlamentară a deputatei Trăilă, susținând că aceasta a acordat sprijin industriei lemnului, inclusiv prin votul său din Comisia Juridică pentru respingerea înființării „DNA-ului Pădurilor” (vot pe care inițial l-ar fi negat până la apariția unei înregistrări video⁷⁸) sau prin participarea sa la diverse evenimente.

⁷⁶ „Avocata Schweighofer ne-a dat în judecată! Vrea să ne închidă gura. Ajutorul tău e esențial. ACUM!”, Mihai Goțiu, 24 septembrie 2024, România Curată, <https://www.romaniacurata.ro/avocata-schweighofer-ne-a-dat-in-judecata-vrea-sa-ne-inchida-gura-ajutorul-tau-e-esential-acum/>

⁷⁷ „O deputată PNL este plătită ca avocat de Schweighofer, iar în Parlament se ocupă de modificarea Codului Silvic: <<Nu văd unde este problema>>”, Mihai Goțiu, 13 octombrie 2023, Libertatea; <https://www.libertatea.ro/opinii/o-deputata-pnl-este-platita-ca-avocat-de-o-firma-importanta-din-industria-lemnului-iar-in-parlament-se-ocupa-de-modificarea-codului-silvic-nu-vad-unde-este-problema-4682147>

⁷⁸ Intervenție deputat Cristina Trăilă (PNL) <https://www.youtube.com/watch?v=NhVBYMMri3Y>

Reclamanta a acuzat pârâții că „*au lansat o amplă și agresivă campanie de denigrare și discreditare*” a sa, considerând că materialele publicate au fost scrise cu rea-credință, că unele afirmații nu au bază factuală și reprezintă supoziții și insinuări de natură a-i aduce grave prejudicii de imagine, de a-i afecta reputația și onoarea și au avut scopul de a manipula publicul având ca efect instigarea la ură împotriva sa. De asemenea, aceasta a invocat și traseul profesional al autorului articolelor, Mihai Goțiu, cu referire la trecutul acestuia de ONG-ist de mediu, dar și de fost senator USR și un presupus interes politic al acestuia de a promova inițiativa legislativă „DNA-ul pădurilor” aparținând USR.

Cristina Trăilă a solicitat inițial despăgubiri morale în valoare de 50.000 de lei și ștergerea a 8 articole, listă care a fost extinsă pe parcursul procesului la peste 90 de articole și postări de pe rețelele sociale⁷⁹. Trăilă a solicitat și plafonarea onorariilor avocaților părții adverse⁸⁰ la maximum 600 de euro în cazul în care ea ar pierde procesul. De asemenea, deputata a mai solicitat obligarea pârâților la publicarea hotărârii și a unor scuze publice pe site-ul romaniacurata.ro și pe paginile de Facebook ale autorului și ale publicației. Inițial acțiunea a fost introdusă de avocata Cristina Trăilă la o instanță incompetentă, fiind ulterior declinată de judecători la instanța competentă.

În iulie 2025, Tribunalul București a respins toate pretențiile formulate de Cristina Trăilă împotriva lui Mihai Goțiu și a Societății Academice din România⁸¹. Tribunalul a reținut că afirmațiile pârâților nu au vizat viața privată a reclamantei, ci activitatea sa publică în calitate de deputat⁸². Dezbaterile s-au concentrat pe un subiect de interes public major – legislația în domeniul silvic – și a avut în vedere aptitudinea reclamantei de a exercita funcția publică și de a reprezenta cetățenii. Instanța a apreciat că afirmațiile constituie judecăți de valoare cu bază factuală, încadrate în limitele libertății de exprimare, fără a aduce atingere vieții private a reclamantei:

„Severitatea tonului nu echivalează cu ilicitul civil câtă vreme sunt exprimate opinii pe teme de interes general, există un minim suport factual.”

„Chiar dacă exprimările sunt dure sau neplăcute, ele sunt judecăți de valoare, formulate în cadrul unui context politic, nu imputări de tip cancan, iar în acest context, marja criticii admisibile este mai largă.”

⁷⁹ Postare FB Mihai Goțiu, 25 martie 2025;

<https://www.facebook.com/gotiu.mihai/posts/pfbid02MZfuY26Wbs19poxZfJGb5XQTnj8oKtQ5PumfzNriY1fE8eXXrkydfzWj7cE8jgJMI>

⁸⁰ „Solicitarea uluitoare a avocatei Schweighofer în procesul cu o miză uriașă pentru pădurile României, în care ne-a dat în judecată”, Mihai Goțiu, România Curată, 26 iunie 2025;

<https://www.romaniacurata.ro/solicitarea-uluitoare-a-avocatei-schweighofer-in-procesul-cu-o-miza-uriasa-pentru-padurile-romaniei-in-care-ne-a-dat-in-judecata/>

⁸¹ „O veste uriașă: Am câștigat procesul cu avocata Schweighofer, în primă instanță! Ce a dispus Tribunalul București și ce urmează”, Mihai Goțiu, România Curată, 9 iulie 2025.

<https://www.romaniacurata.ro/o-veste-uriasa-am-castigat-procesul-cu-avocata-schweighofer-in-prima-instanta-ce-a-dispus-tribunalul-bucuresti-si-ce-urmeaza/>

⁸² Sentința nr. 988 din 8 iulie 2025. Dosar nr. 18205/300/2024.

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=30000000000705912&id_inst=3

Instanța a menționat expres că: „*Reclamanta este persoană publică, supusă, în mod just, atenției societății, fiind de interes public, din moment ce desfășoară o activitate politică.*”

Reclamanta a fost obligată să plătească pârâților suma de 10.000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată parțiale.

Decizia instanței nu este definitivă și poate fi atacată cu apel.

Pentru reprezentarea la instanță, Mihai Goțiu și Societatea Academică au făcut o campanie de *crowdfunding* prin care au primit sprijin (donații) de la cetățeni.

Judecătoria Sectorului 1 a cerut unui jurnalist să elimine o postare despre patronul de presă Radu Budeanu

În 2021, omul de afaceri Radu Budeanu l-a chemat în judecată pe jurnalistul Alex Costache pentru afirmațiile făcute de acesta într-o postare publicată⁸³ pe pagina personală de Facebook. Radu Budeanu a fost condamnat în 2020⁸⁴ la doi ani de închisoare cu suspendare pentru dare de mită și este proprietarul mai multor publicații. El i-a solicitat jurnalistului Alex Costache daune morale în valoare de 100.000 lei (20.000 euro) pentru afectarea dreptului la imagine, onoare, demnitate și viață privată, precum și eliminarea referirilor din postare la adresa sa.

Judecătoria Sectorului 1 București a admis în 2022⁸⁵ cererea lui Budeanu și a apreciat că postarea jurnalistului A. Costache a afectat dreptul acestuia la imagine, obligând jurnalistul la plata unor daune morale în valoare de 10.000 lei (2.000 euro) și la eliminarea din postarea publicată pe Facebook a tuturor referirilor la Radu Budeanu. Instanța a considerat că acuzațiile aduse de jurnalist exced libertății de exprimare și sunt de natură a prejudicia drepturile reclamantului la imagine, onoare. Astfel, termenul „*vagabonzi*” folosit de A. Costache ar fi depășit limitele libertății de exprimare și ar fi atentat la „*probitatea morală și profesională a reclamantului*”. Însă, în postarea sa⁸⁶, Costache nu a folosit termenul „*bagabonzi*” cu referire

⁸³ Postare Facebook Alex Costache, 15 iulie 2021;

<https://www.facebook.com/alex.costache.355/posts/pfbid02GtF5WTtRQnyRbGg6dcPi5nsQyA39dnZFvT7kdeVq4eYj9r6TCTP3D28CG76v1A7ul>

⁸⁴ „*Judecătorii au confirmat înțelegerea Budeanu-DNA și l-au condamnat pe omul de afaceri la 2 ani închisoare cu suspendare*”, de Virgil Burlă, Europa Liberă România, 26 august, 2020

<https://romania.europalibera.org/a/30803806.html>

⁸⁵ Sentința nr. 4638 din 11 mai 2022. Dosar nr. 31127/299/2021. Judecătoria Sectorului 1 București

⁸⁶ Postare Facebook Alex Costache, 15 iulie 2021

<https://www.facebook.com/alex.costache.355/posts/pfbid02GtF5WTtRQnyRbGg6dcPi5nsQyA39dnZFvT7kdeVq4eYj9r6TCTP3D28CG76v1A7ul>

directă la Radu Budeanu, ci cu referire la un fost angajat al lui Budeanu, care fusese parte dintr-o operațiune de filaj care l-a vizat pe jurnalist⁸⁷:

„Pe mine personal mă interesează mai puțin acum acești bagabonți. Mă vor interesa mai mult atunci când vor colabora cu procurorii și vor spune cine l-a pus pe Budeanu zis Snitch să facă ce-a făcut. Noi știm cine și avem și probe, dar nu strică declarații și mărturisiri suplimentare!”

De asemenea, instanța a apreciat că folosirea de către jurnalist a termenului „snitch” (denunțator) s-a făcut fără a avea bază factuală. Instanța a afirmat că „activitatea jurnalistică, prin esența ei, are nu facultatea, ci obligația de a informa corect publicul”.

Alex Costache a făcut apel, procesul fiind judecat la Tribunalul București. În 2023, instanța a admis apelul și a anulat decizia⁸⁸ Judecătoriei Sectorului 1 București. Judecătorii Tribunalului București au considerat că sintagma „bagabonți” invocată de Budeanu și reținută de prima instanță făcea referire la alte persoane, menționate cu nume și prenume în postarea lui Costache, și nu la Radu Budeanu. De asemenea, judecătorii au decis că apelativul „snitch” folosit de Costache la adresa lui Budeanu nu încalcă drepturile la imagine și demnitate, aceasta nedepășind „nivelul permis de exagerare care poate fi utilizat de jurnaliști în sfera interesului general”.

CEDO - Pătrașcu c. României

Alexandru Pătrașcu este un critic de muzică amator, care publică articole și recenzii ale spectacolelor de operă, precum și comentarii despre noutățile din domeniu pe pagina sa de Facebook și pe blogul său, denumit „Despre operă”, precum și în diferite reviste naționale sau internaționale. În 2016, pe parcursul a trei luni, acesta a publicat o serie de comentarii pe marginea unui scandal de amploare care a afectat Opera Națională București, privind membri români ai personalului Operei care cereau plecarea unora dintre angajații străini și protestau împotriva politicilor salariale și de angajare ale instituției. Sub postările lui Alexandru Pătrașcu, alte persoane care urmăreau informațiile legate de controversă și-au lăsat propriile comentarii, ironizând situația sau susținând un boicot al artiștilor români, folosind diferite apelative la adresa acestora.

Persoanele vizate de aceste comentarii și de postările criticului, o soprană și un dirijor, au formulat o acțiune în răspunderea civilă delictuală, susținând că, prin postările proprii și prin faptul că nu a înlăturat comentariile celorlalți utilizatori, a adus atingere demnității lor, solicitând repararea prejudiciului astfel cauzat. Tribunalul București a reținut o depășire a limitelor libertății

⁸⁷ Detalii despre operațiunea de filaj care l-a vizat pe Alex Costache în raportul ActiveWatch „Siguranța jurnaliștilor. Linșaj public și kompromat”, publicat în 2023.
https://activewatch.ro/documents/249/freeex_digest_1.pdf

⁸⁸ Tribunalul București, Sentința nr. 1765 din 7 iunie 2023, Dosar nr. 31127/299/2021

de exprimare, fără a identifica precis prin care dintre mesajele postate pe Facebook, ale părâtului sau ale terților, s-ar fi adus atingere demnității reclamanților⁸⁹. S-a reținut că inacțiunea criticului cu privire la comentariile terților constituia, în sine, o faptă prin care ar fi fost lezată reputația reclamanților, iar faptul că înlăturase anumite comentarii ar fi demonstrat reaua-credință a acestuia cu privire la celelalte, astfel încât el ar fi fost deplin răspunzător pentru ansamblul comentariilor. Instanța i-a ordonat lui Alexandru Pătrașcu să plătească artiștilor reclamanți câte 20.000 lei pentru prejudiciul adus reputației lor. În plus, tribunalul a dispus ca acesta „să nu mai publice și să nu mai găzduiască pe viitor (...) comentarii și referiri cu conținut denigrator și defăimător la adresa reclamanților”.

În urma apelului formulat împotriva deciziei, Curtea de Apel București⁹⁰ a reafirmat că Pătrașcu trebuia să răspundă pentru comentariile terților, considerând că intră în noțiunea de „*obicei al locului*” obligația de a înlătura comentariile ilegale de pe propria pagină de Facebook. Cu privire la răspunderea lui Pătrașcu pentru comentariile terților, calificarea obligației de moderare a comentariilor ca făcând parte din „*obiceiul locului*” a apărut pentru prima dată în apel, întrucât instanța de fond se întemeiase pe asimilarea criticului cu un moderator de televiziune, care ar fi avut îndatorirea de a împiedica invitații din a face afirmații denigratoare. Astfel, potrivit Curții de Apel, Pătrașcu ar fi încălcat obiceiul locului fiindcă s-a abținut de la moderare și putea fi considerat răspunzător pentru conținutul comentariilor terților. Unele din comentariile considerate defăimătoare de către Tribunalul București au fost considerate a se încadra în limitele libertății de exprimare de către Curtea de Apel București. Unele, însă, au fost în continuare apreciate ca depășind aceste limite, chiar și ținând cont de statutul lui Pătrașcu, considerat a fi drept unul „*pseudo-jurnalistic*”. Faptul de a nu fi înlăturat comentariile în urma introducerii acțiunii a fost considerat a constitui, astfel, un fapt ilicit care să justifice acordarea daunelor morale, însă într-un cuantum redus, de 8.000 RON pentru soprană și de 4.000 de RON pentru dirijor. Totuși, Curtea de Apel a enumerat remarcile considerate a fi defăimătoare și a admis apelul în privința măsurii de interdicere a publicării sau găzduirii pe viitor de mesaje defăimătoare la adresa reclamanților, revizuind astfel hotărârea Tribunalului în această privință. În urma respingerii recursului, hotărârea a rămas definitivă, iar Alexandru Pătrașcu a formulat o plângere în fața Curții Europene a Drepturilor Omului pentru încălcarea libertății sale de exprimare prin condamnarea de către instanțele naționale.

În decizia sa din 7 ianuarie 2025, CEDO⁹¹ a reținut încălcarea libertății de exprimare, pe motivul că raționamentul prezentat de instanțe cu privire la răspunderea lui Pătrașcu pentru comentariile publicate a fost contradictoriu. Astfel, interpretarea conform căreia moderarea comentariilor de către deținătorul unei pagini de Facebook ar face parte din „*obiceiul locului*” în sensul răspunderii civile delictuale a fost lipsită de previzibilitate pentru acesta. Mai mult, instanțele nu au individualizat comentariile și postările considerate indecente și nu au analizat felul în care fiecare dintre comentarii, precum și postările lui Pătrașcu, ar fi contribuit la

⁸⁹ Sentința nr. 878/2017 din 19 iunie 2017, <https://rejust.ro/juris/2ee95e46>

⁹⁰ Decizia nr. 327/2019 din 11 martie 2019, <https://rejust.ro/juris/84e79ge8>

⁹¹ Alexandru Pătrașcu c. României (Cererea nr. 1847/21). Hotărârea din 7 ianuarie 2025, Definitivă în 07 aprilie 2025
<https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-238635>

producerea prejudiciului, ținând cont de jurisprudența CEDO în materia limitelor libertății de exprimare. În concluzie, în privința comentariilor publicate de terți, Curtea a reținut că ingerința nu a fost prevăzută de lege, întrucât instanțele naționale s-au îndepărtat nejustificat de prevederile naționale pentru a crea o răspundere a persoanei care deține o pagină publică pentru comentariile postate de terți pe aceasta.

În ceea ce privește condamnarea lui Pătrașcu pentru propriile afirmații, aceasta a fost considerată disproporționată, ținând cont de faptul că acesta a contribuit la o discuție de interes public și nu a depășit limitele libertății de exprimare prevăzute de jurisprudența Curții. Judecătorii au reținut și că suma pe care acesta a trebuit să o plătească reclamanților era susceptibilă să aibă un efect disuasiv asupra lui.

Prezenta directivă nu prevede o definiție a termenului „jurnalist”, întrucât scopul este de a proteja orice persoană fizică sau juridică care se implică în acțiuni de mobilizare publică. Cu toate acestea, ar trebui subliniat faptul că jurnalismul este exercitat de o gamă largă de actori, printre care se numără reporterii, analiștii, editorialiștii și bloggerii, precum și alte persoane care își publică ele însele materialele, sub formă tipărită, pe internet sau într-un alt mod.

Directiva UE Anti-SLAPP, Considerentul (9)

One United Properties hărțuiește instituțiile media care relatează despre acțiunile sale

Dezvoltatorul imobiliar One United Properties și-a făcut o practică din a hărțui în instanță diverse persoane, redacții, inițiative civice sau organizații care au relatat critic sau s-au opus proiectelor sale imobiliare.

Acțiunile în instanță îndreptate împotriva presei urmează un tipar similar: solicitarea unor daune morale exorbitante (100.000 de euro), cererea de a elimina articolele din spațiul online, însoțite de introducerea unor cereri de ordonanțe președințiale prin care instanța să dispună măsura eliminării provizorii ale respectivelor articole din spațiul online până la pronunțarea unor sentințe definitive.

Printre redacțiile vizate de astfel de procese se află Puterea, Podul, defapt.ro sau Național. În cazul primelor trei redacții, cererile de ordonanțe președințiale au fost respinse de instanțele de judecată, până în prezent, în schimb dezvoltatorul imobiliar fiind obligat la achitarea cheltuielilor de judecată suportate de pârâți.

În schimb, redacția Național a ajuns la o înțelegere cu One United Properties, aceasta din urmă renunțând la acțiunea în instanță, iar articolele care au făcut obiectul plângerii au dispărut de pe site-ul publicației.

One c. defapt.ro

Publicația defapt.ro a relatat în două materiale publicate în luna decembrie 2023 despre unii dintre acționarii și finanțatorii One United Properties, atrăgând atenția asupra calității acestora, fiind vorba de un om de afaceri din domeniul industriei jocurilor de noroc⁹² și de o bancă condusă de o persoană apropiată regimului Putin⁹³. În al treilea material⁹⁴, defapt.ro a relatat succint despre procesele intentate de această companie împotriva Asociației Salvați Bucureștiul, inclusiv despre cererea de dizolvare a respectivei asociații.

În acțiunea împotriva defapt.ro și a jurnaliștilor de la această publicație, compania imobiliară a solicitat eliminarea articolelor menționate de pe site-ul publicației și ca aceștia “să înceteze desfășurarea de acțiuni defăimătoare la adresa societății ONE, prin intermediul rețelelor online sau prin alte mijloace, de natură să încalce drepturile la demnitate, reputație și imagine”, să publice integral, pe cheltuiala proprie, hotărârea judecătorească pronunțată în cauză pe prima pagină a site-ului defapt.ro, timp de trei săptămâni consecutive; să plătească daune morale în cuantum de 100.000 de euro și cheltuielile de judecată⁹⁵.

În paralel, compania a cerut înlăturarea temporară de pe internet a celor trei articole menționate mai sus, prin ordonanță președințială.

Avocații companiei au susținut că autorii articolelor ar fi plecat de la un eveniment real, însă ar fi alterat realitatea cu scopul de a ataca imaginea companiei și nu pentru a informa publicul și ar fi prezentat concluzii nesusținute ce afectează dreptul la imagine al reclamantei.

Tribunalul București a respins cererea de ordonanță președințială, considerând că:

„posibila influență asupra modului de percepție al celor care au lecturat postările, nu demonstrează o atingere a dreptului la imagine și reputație cu caracter excepțional,

⁹² “Compania care vrea să desființeze Salvați Bucureștiul, asociată cu industria jocurilor de noroc: Sacha Dragic, fondatorul Superbet, a cumpărat acțiuni One United Properties”, de Mircea Marian, defapt.ro, 24 dec. 2023

<https://defapt.ro/eveniment/compania-care-vrea-sa-desfiinteze-salvati-bucurestiul-asociata-cu-industria-jocurilor-de-noroc-sacha-dragic-fondatorul-superbet-a-cumparat-actiuni-one-united-properties>

⁹³ “EXCLUSIV Dezvoltatorul imobiliar care a obținut dizolvarea Asociației Salvați Bucureștiul, credit de la o bancă internațională condusă de “finanțistul lui Putin”, de Maria Pană, defapt.ro, 22 dec. 2024

<https://defapt.ro/investigatii/one-creditat-de-finantistul-lui-putin>

⁹⁴ “Dezvoltatorii imobiliari care au vrut să desființeze Asociația Salvați Bucureștiul au relansat organizația: donații de 130.000 de lei în doar șase zile”, de Mircea Marian, defapt.ro, 29 dec. 2023

<https://defapt.ro/eveniment/dezvoltatorii-imobiliari-care-au-vrut-sa-desfiinteze-asociatia-salvati-bucurestiul-au-relansat-organizatia-donatii-de-130-000-de-lei-in-doar-sase-zile>

⁹⁵ Dosarul nr. 8848/3/2024 din 20.03.2024, Tribunalul București

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001117973&id_inst=3

<https://rejust.ro/juris/23654dee8>

într-un mod suficient de convingător pentru a dispune o asemenea ingerință în libertatea de exprimare a părților, pe calea sumară a ordonanței președințiale”⁹⁶.

Tribunalul a mai afirmat că:

„se constată că prin cererea de chemare în judecată reclamantul nu a indicat în mod concret existența ori iminența prejudiciului grav invocat, arătând, în mod generic, că prejudiciile reclamate sunt reprezentate de lezarea dreptului la imagine și reputație și de afectarea activității profesionale.

Or, simpla publicare a unor articole cu conținut potențial prejudiciabil la adresa reclamantului, nu poate fi considerată, per se, drept dovadă suficientă pentru a se reține existența unui prejudiciu grav adus imaginii, demnității sau onoarei reclamantului. Mai mult, la dosar, nu există mijloace de probă care să ateste afectarea concretă a dreptului la reputație al reclamantului în contextul desfășurării activității sale profesionale, ca urmare a publicării articolelor contestate în prezenta cauză.”

Dezvoltatorul imobiliar a făcut apel la sentința de respingere a cererii de ordonanță președințială, dar Curtea de Apel București a respins⁹⁷ și acest demers în 2024. Curtea a considerat că *“simpla afirmare a producerii unui prejudiciu grav și greu de reparat pentru o companie listată la bursă și pentru fondatorii acesteia cu motivarea că imaginea generală pe care articolele o creează asupra sa este aceea de <<înșelătorie>>”, nu este suficientă, “nefiind dovedit în concret vreun impact asupra activității societății sau o scădere a valorii acțiunilor la bursă și prejudicierea în această modalitate a apelantei-reclamante.”⁹⁸*

De asemenea, cererea depusă prin dosarul de fond a fost respinsă de către Tribunalul București⁹⁹, instanța considerând că toate cele trei articole au o bază factuală, că informațiile conținute se încadrează în limitele libertății de exprimare și că afirmațiile contestate nu au un caracter defăimător. Și în acest caz compania One United Properties a făcut apel, la rândul lui respins de Curtea de Apel București¹⁰⁰. Instanța de apel a afirmat că felul în care consumatorii informațiilor publicate se raportează la acestea este irelevant în determinarea caracterului ilicit al materialului de presă:

„Contrar susținerilor apelantei-reclamante, în analiza săvârșirii sau nu a unei fapte ilicite este irelevantă modalitatea în care informațiile publicate ar fi <<consumate>> de anumiți

⁹⁶ Sentința nr. 581/2024 din 14 mai 2024. Dosar nr. 8850/3/2024

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001117976&id_inst=3
<https://rejust.ro/juris/398434298>

⁹⁷ Decizia nr. 778/2024 din 10 iulie 2024, Curtea de Apel București. Dosar nr. 8850/3/2024
https://portal.just.ro/2/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001117976&id_inst=2
<https://rejust.ro/juris/7296d6ed5>

⁹⁸ *Ibidem*.

⁹⁹ Sentința nr. 181/2025 din 19 februarie 2025. Dosarul nr. 8848/3/2024. Tribunalul București
https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001117973&id_inst=3
<https://rejust.ro/juris/23654dee8>

¹⁰⁰ Decizia nr. 934/2025 din 27 noiembrie 2025. Dosarul nr. 8848/3/2024. Curtea de Apel București
https://portal.just.ro/2/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001117973&id_inst=2
<https://rejust.ro/juris/73e389674>

cititori. Mai exact, simplul fapt că există persoane care lecturează informațiile apărute în mass-media într-un mod superficial nu este de natură să conducă la concluzia că articolele publicate ar fi vătămătoare, așa cum a reținut și prima instanță. Așadar, temeinicia cererii de chemare în judecată nu se poate analiza prin prisma unei interpretări pe care reclamanta își imaginează că anumiți cititori o vor oferi articolelor publicate, ci ținând cont de cadrul legal aplicabil, elementul central fiind determinat de baza factuală corespunzătoare fiecărei informații transmise de intimații-pârâți.”¹⁰¹

One c. Puterea

În primăvara anului 2024, One United Properties a introdus o acțiune în instanță împotriva publicației Puterea și a jurnalistului Cristian Matache, ca reacție la o serie de articole referitoare la evoluții economice din activitatea companiei¹⁰². În linie cu practica deja consacrată în astfel de litigii, dezvoltatorul imobiliar a solicitat daune morale în cuantum de 100.000 de euro, plata cheltuielilor de judecată, ștergerea definitivă a materialelor incriminate, precum și emiterea unei ordonanțe președințiale pentru eliminarea temporară a celor două articole până la soluționarea definitivă a cauzei pe fond.

Primul articol prezenta informații privind intenția unor acționari ai One United Properties de a scoate la vânzare pachete de acțiuni pe care aceștia le dețin și avansa ipoteze legate de o posibilă retragere din afacere, în contextul valorii ridicate a titlurilor, formulând totodată întrebări cu privire la sustenabilitatea financiară a societății și la eventuala existență a unei bule speculative¹⁰³. Cel de-al doilea material pornea de la un comunicat de presă al companiei, ale cărui date erau analizate și interpretate de publicație ca indicii ale unor vulnerabilități în modelul de business al dezvoltatorului¹⁰⁴.

Compania a considerat că publicația a dat dovadă de rea-credință în redactarea materialelor, nu i-a solicitat un punct de vedere și a susținut că afirmațiile din cele două articole sunt „de natură

¹⁰¹ *Ibidem*.

¹⁰² "One United Properties, o afacere de succes sau o bulă pentru îmbogățirea acționarilor", de Cristian Matache, Puterea, 13 aprilie 2024
<https://www.puterea.ro/one-united-properties-o-afacere-de-succes-sau-o-bula-pentru-imbogatirea-actionarilor/>

"Probleme mari la One United Properties: vânzările scad, proiectele sunt amânate și prețurile sunt în creștere", de Cristian Matache, Puterea, 22 aprilie 2024
<https://www.puterea.ro/probleme-mari-la-one-united-properties-vanzarile-scad-proiectele-sunt-amanate-si-preturile-sunt-in-crestere/>

¹⁰³ "One United Properties, o afacere de succes sau o bulă pentru îmbogățirea acționarilor", de Cristian Matache, Puterea, 13 aprilie 2024
<https://www.puterea.ro/one-united-properties-o-afacere-de-succes-sau-o-bula-pentru-imbogatirea-actionarilor/>

¹⁰⁴ "Probleme mari la One United Properties: vânzările scad, proiectele sunt amânate și prețurile sunt în creștere", de Cristian Matache, Puterea, 22 aprilie 2024
<https://www.puterea.ro/probleme-mari-la-one-united-properties-vanzarile-scad-proiectele-sunt-amanate-si-preturile-sunt-in-crestere/>

a produce un prejudiciu grav și greu/imposibil de reparat pentru o companie listată la bursă și pentru fondatorii acesteia (...) întrucât investitorii pot fi influențați”¹⁰⁵.

Tribunalul București a respins cererea de ordonanță președințială, considerând că nu s-a făcut dovada caracterului urgent pentru măsura înlăturării provizorii și că nu s-a dovedit existența unui prejudiciu grav și greu de reparat¹⁰⁶. În privința presupusului prejudiciu, instanța a invocat inclusiv faptul că One United Properties a reușit să își atingă obiectivele de vânzare a pachetelor de acțiuni prin oferta de plasament. Decizia a fost menținută de Curtea de Apel București¹⁰⁷.

Și dosarul pe fond a fost câștigat în primă instanță, la Tribunalul București¹⁰⁸, de ziarul Puterea. Sentința Tribunalului București, care nu fusese redactată până la data publicării acestui raport, poate fi atacată cu apel.

One c. Podul

Într-un alt demers îndreptat împotriva unei publicații, One United Properties și co-fondatorii acestei companii, Andrei Diaconescu și Victor Căpitanu, au reclamat instanței două articole¹⁰⁹ publicate de Podul în decembrie 2023 și au cerut emiterea unei ordonanțe președințiale de înlăturare provizorie a acestora până la pronunțarea unei sentințe definitive în dosarul de fond. Articolele se refereau în principal la acțiunile litigioase prin care dezvoltatorul imobiliar a vizat dizolvarea a două organizații neguvernamentale care au contestat legalitatea unor investiții imobiliare ale companiei menționate. Reclamanții au apreciat că ambele articole conțin afirmații neadevărate despre fapte concrete și ar avea ca scop distrugerea încrederii investitorilor.

¹⁰⁵ Tribunalul București, Sentința nr. 800/2024 din 18 iunie 2024. Dosar nr. 13554/3/2024

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001124241&id_inst=3

<https://rejust.ro/juris/de2d56ed2>

¹⁰⁶ *Ibidem*.

¹⁰⁷ Decizia nr. 855/2024 din 13 septembrie 2024. Dosar nr. 13554/3/2024 (1251/2024)

¹⁰⁸ Sentința nr. 710/2025 din 3 iunie 2025. Dosar nr. 13552/3/2024

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001124239&id_inst=3

¹⁰⁹ “*Siderant! Rechinii imobiliari au obținut în instanță dizolvarea Asociației Salvați Bucureștiul! Mega-dezvoltatorul <<One Properties>>, care a umplut capitala de construcții hidoase și aglomerate, a reușit, până acum, să distrugă mai multe ONG-uri care îi reclamau abuzurile din zona imobiliară*”, de Dodo Romniceanu, podul.ro 21 dec. 2023

<https://podul.ro/articol/22457/siderant-rechinii-imobiliari-au-obtinut-in-instanta-dizolvarea-asocatiei-salvati-bucurestiul-mega-dezvoltatorul-one-properties-care-a-umplut-capitala-de-construcii-hidoase-si-aglomerate-a-reusit-pana-acum-sa-distruga-mai-multe-ong-uri-care-ii-reclamau-abuzurile-din-zona-imobiliar>

“*ONG-urile dezvăluie cum acționează mafia imobiliară. <<One United Properties te cumpără sau te ucide!>> / Mega-dezvoltatorul imobiliar a împrumutat zeci de milioane de euro de la o bancă condusă de un apropiat al lui Vladimir Putin*”, de Dodo Romniceanu, podul.ro 23 dec. 2023

<https://podul.ro/articol/22472/ong-urile-dezvaluie-cum-actioneaza-mafia-imobiliara-one-united-properties-te-cumpara-sau-te-ucide-mega-dezvoltatorul-imobiliar-a-imprumutat-zeci-de-milioane-de-euro-de-la-o-banca-condusa-de-un-apropiat-al-lui-vladimir-putin>

În mai 2024, Judecătoria Sectorului 5 a respins cererea de ordonanță președințială¹¹⁰. Instanța a apreciat că nu există aparența unei acțiuni prejudiciabile, deoarece articolele incriminate conțin informații de interes general deja existente în spațiul public, folosesc un „limbaj decent”, iar titlurile acestora au o doză de exagerare „însă într-o marjă permisă de dreptul la liberă exprimare conferit publicațiilor de presă”:

„În analiza caracterului grav al prejudiciului invocat prin acțiune, instanța a avut în vedere și faptul că reclamanții au calitate de persoane cunoscute în comunitate (aspect de notorietate și necontestat în cauză), ceea ce comportă întotdeauna două valențe: pe de o parte persoanele <<publice>> trebuie să accepte ingerințe în viața lor privată în mai mare măsură față de persoanele obișnuite și gradul accesibil de cercetare mai atentă urmează să fie cu atât mai mare cu cât figura publică în cauză și informația ce se dezvăluie sunt mai importante. Pe de altă parte, interesul publicului cu privire la astfel de persoane este mai mare și informațiile cu privire la acestea sunt răspândite mai ușor, iar prejudiciul de imagine este unul mai mare față de cazul unei persoane private care nu se bucură în mod special de atenția publicului. Instanța apreciază că măsura provizorie de eliminare a articolului apare ca fiind disproporționată în raport cu cele comunicate publicului larg, prin raportare și la faptul că nu s-a făcut o dovada concretă în sensul că articolul a adus prejudicii greu de reparat.”

Sentința a fost menținută de Tribunalul București¹¹¹.

La începutul anului 2025, Tribunalul București a respins și cererea de chemare în judecată pe fond, obligând One United Properties și pe Andrei Diaconescu și Victor Căpitanu la plata cheltuielilor de judecată în valoare de 5000 de lei¹¹². Sentința Tribunalului București, care nu fusese redactată până la data publicării acestui raport, poate fi atacată cu apel.

¹¹⁰ Sentința nr. 4381/2024 din 13 mai 2024, Dosar nr. 8852/3/2024, https://portal.just.ro/302/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001117979&id_inst=302
<https://rejust.ro/juris/ee2dgg7dg>

¹¹¹ Sentința nr. 2876/2024 din 3 iulie 2024, Dosar nr. 8852/3/2024, https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001117979&id_inst=3
<https://rejust.ro/juris/23g6583e6>

¹¹² Sentința nr. 279/2025 din 28.02.2025. Dosar nr. 8851/3/2024
https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001117977&id_inst=3

III. Acțiuni legale multiple, inclusiv plângeri penale sau administrative

Acțiunile în justiție [de tip SLAPP, n.n.] pot implica utilizarea abuzivă sau abuzul de toate tipurile de legi statutare sau de drept comun pentru a preveni, inhiba, restricționa sau penaliza contribuțiile la dezbateră publică, inclusiv - dar fără a se limita la - defăimare, insultă, încălcarea vieții private, conspirarea, încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală, interferență economică sau provocarea de daune emoționale. Deși acest lucru înseamnă, în general, un proces civil, în unele jurisdicții este posibil să se inițieze măsuri precum contravenții, măsuri administrative sau acuzații penale împotriva celor care critică, inclusiv prin utilizarea de ordonanțe judecătorești. Această definiție se extinde și la „tactici de intimidare juridică” – măsuri interlocutorii sau provizorii, citații agresive sau simple amenințări menite să intimideze cealaltă parte pentru a o determina să renunțe.

Recomandarea Anti-SLAPP a Comitetului de Miniștri al CoE (6)

[CM/Rec\(2024\)2](#)

Casa Jurnalistului țintă a unor acțiuni civile repetate

În 2019, Adrian Bădilă a introdus o acțiune în justiție¹¹³ împotriva a cinci membri ai redacției independente Casa Jurnalistului (Venera Dimulescu, Vlad Ursulean, Lina Vdovii, Luiza Vasiliu și Andreea Chirică), invocând încălcarea dreptului la imagine și la demnitate prin difuzarea unor informații pretins „nereale”. Reclamantul a solicitat acordarea sumei de 10.000 de euro cu titlu de daune morale, eliminarea articolului de pe site, publicarea unor scuze, precum și publicarea hotărârii judecătorești atât pe site-ul publicației, cât și într-un ziar de circulație națională.

Acțiunea a avut ca obiect articolul intitulat „Umilința supremă”¹¹⁴, publicat de Casa Jurnalistului în decembrie 2018, care prezenta un caz de *revenge porn*¹¹⁵. Responsabil de acest caz de *revenge porn* era Vlad Andrei, fiul vitreg al reclamantului. Potrivit investigației jurnalistice, Vlad Andrei trimisese fotografii nud ale unei studente de 19 ani – cu care avusese o relație de scurtă durată – către colegi, prieteni și rude ale victimei, le publicase pe site-uri de escorte și făcuse publice datele sale personale și de contact, pentru a se răzbuna, după încetarea relației. Articolul făcea parte dintr-o serie mai amplă de materiale documentate de redacția Casa Jurnalistului pe tema fenomenului *revenge porn*, care abordau probleme de ordin sistemic

¹¹³ Dosar nr. 11417/301//2019. Cerere de chemare în judecată din 18 aprilie 2019.

¹¹⁴ „*Umlința supremă*”, de Venera Dimulescu (Ilustrator: Andreea Chirică, Editori: Vlad Ursulean, Luiza Vasiliu, Lina Vdovii), Casa Jurnalistului, 14 decembrie 2018.

<https://casajurnalistului.ro/umilinta-suprema/>

¹¹⁵ Parte din seria *Revenge Porn* publicată de Casa Jurnalistului <https://casajurnalistului.ro/revenge-porn/>

privind modul de investigare a acestor infracțiuni de către autorități și analizau lacunele cadrului legislativ existent.

Adrian Bădilă a susținut că a fost asociat în mod abuziv cu faptele fiului său vitreg, deși articolul nu îi atribuia nicio acuzație directă și nu îi menționa explicit numele. Jurnaliștii au arătat, în apărare, că referirile la statutul social și profesional al părinților au fost relevante, întrucât autorul faptelor a invocat în mod explicit poziția socială a părinților săi pentru a exercita presiuni asupra victimei, sugerând că va beneficia de protecție și încercând să o intimideze pentru a o determina să renunțe la depunerea unei plângeri penale pentru hărțuire.

Cu toate acestea, reclamantul a apreciat că menționarea profesiei, carierei și funcțiilor politice sau administrative deținute, inclusiv cea de membru fondator al Colegiului Mediatorilor, ar fi permis identificarea sa facilă. De asemenea, acesta a susținut că articolul ar fi indus ideea că ar fi avut capacitatea de a influența ancheta penală, afirmație care, de fapt, nu se regăsește în conținutul materialului publicat. Totodată, Adrian Bădilă a reclamat postările și comentariile publicate pe pagina de Facebook a Casei Jurnalistului, inclusiv lipsa moderării unor comentarii critice la adresa sa. În plus, acesta a contestat calitatea de jurnaliști a autorilor și însuși existența instituției media Casa Jurnalistului și a pretins că expunerea mediatică a cazului l-a determinat să își retragă candidatura pentru o funcție publică din partea PNL.

În iulie 2019, Lavinia Andrei, soția lui Adrian Bădilă și mama lui Vlad Andrei, a intervenit în proces și, în paralel, a formulat, la rândul său, o acțiune¹¹⁶ împotriva aceluiași cinci jurnaliști, solicitând daune morale în cuantum de 10.000 de euro, eliminarea articolului, publicarea unor scuze și acordarea de daune cominatorii de 250 de lei pe zi până la executarea obligațiilor. Similar soțului său, aceasta a susținut că a fost menționată nejustificat în ancheta jurnalistică, că i s-ar fi imputat o presupusă implicare într-o încercare de obstrucționare a plângerii penale și că au fost publicate indicii care ar fi permis identificarea sa, deși numele nu i-a fost menționat explicit.

La momentul publicării articolului, Lavinia Andrei avea calitatea de persoană publică, devenind cu puțin timp înainte membră a unui partid politic, după ce dobândise notorietate ca activistă de mediu. Aceasta a mai susținut că articolul și postările asociate de pe Facebook ar fi generat o atmosferă denigratoare și intimidantă, echivalentă cu un „linșaj mediatic”, încălcându-i prezumția de nevinovăție și dreptul la viață privată. Totodată, a afirmat că investigația jurnalistică i-ar fi compromis cariera politică, determinând-o să demisioneze din partid și să se retragă de pe lista de candidați la alegerile europarlamentare din partea USR.

Judecătoria Sectorului 3 a respins acțiunile formulate de cei doi reclamânți, constatând că articolul incriminat se referă la teme de „interes general și, în mod special, de actualitate pentru societate, și anume apariția fenomenului cunoscut sub denumirea de <<pornografie non-consensuală>> (revenge porn)”¹¹⁷. Instanța a considerat că *„pârâții au prezentat fapte care au fost dovedite și au formulat concluzii ce au semnificația unor judecăți de valoare care, prin logica faptelor sunt susținute”* iar *„necesitatea restrângerii libertății de exprimare într-o societate*

¹¹⁶ Dosar nr. 15892/300/2019

¹¹⁷ Sentința nr. 3378 din 26.03.2021. Dosar nr. 11417/301/2019

democratică pentru a proteja reputația sau drepturile altora încetează acolo unde începe o altă necesitate, aceea de a încuraja discuțiile deschise asupra chestiunilor de interes public". Instanța a respins, de asemenea, susținerile referitoare la existența unei campanii de denigrare rezultată din preluarea și difuzarea articolului în spațiul mediatic, precum și criticile privind gestionarea comentariilor de pe pagina de Facebook a publicației.

Ulterior respingerii acțiunii formulate de părinții săi, la doi ani de la momentul publicării, Vlad Andrei a inițiat, în anul 2021, un nou proces împotriva¹¹⁸ autoarei articolului, Venera Dimulescu, și a lui Vlad Ursulean, în calitate de deținător al site-ului Casa Jurnalistului și editor al materialului, solicitând constatarea caracterului ilicit al articolului, retragerea acestuia de pe site, precum și eliminarea tuturor materialelor audio-video asociate de pe conturile online ale părților.

Deși nu a contestat săvârșirea faptelor, reclamantul și-a întemeiat cererea de chemare în judecată pe soluția de clasare a dosarului său penal, pronunțată în iunie 2020, susținând că materialele nu mai prezentau interes public, că articolul ar fi fost redactat cu rea-credință și că i-ar fi încălcat dreptul la viață privată, la imagine, onoare și demnitate.

De altfel, potrivit jurnaliștilor, de la primul contact cu aceștia, în faza de documentare a materialului, și ulterior, până la finalul conflictului juridic, Vlad Andrei a făcut presiuni asupra acestora pentru a renunța la articol sau pentru a-l ficționaliza, eliminând elementele care făceau referire la persoane reale. Mai mult, potrivit jurnaliștilor, acesta a folosit chemarea în judecată ca "dovadă" că jurnaliștii au greșit și a contactat o serie de influenceri care au denunțat o "conspirație" împotriva lui și le-au atacat pe jurnalistă și pe victimă, folosind epitete denigratoare la adresa trăsăturilor fizice ale acestora pentru a discredita investigația jurnalistică¹¹⁹.

În 2023¹²⁰, Tribunalul București a respins cererea de chemare în judecată, reținând că articolul nu a încălcat drepturile reclamantului, se înscrie în limitele libertății de exprimare astfel cum sunt conturate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și se bazează pe informații de interes public, având o bază factuală suficientă și credibilă. Sentința a fost menținută de Curtea de Apel București¹²¹.

Casa Jurnalistului a beneficiat de reprezentare pro bono la instanță, din partea unor avocați membri ai rețelei LiderJust. ActiveWatch a sprijinit redacția formulând un punct de vedere în sprijinul jurnaliștilor în dosarul deschis împotriva acestora în 2019.

¹¹⁸ Dosar nr. 16366/3/2022

https://portal.just.ro/3/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001023175&id_inst=3

¹¹⁹ Postare Facebook Casa Jurnalistului, 20 martie 2019

<https://www.facebook.com/reel/305884430343438>

¹²⁰ Sentința nr. 379 din 30 martie 2023. Dosar nr. 16366/3/2022.

https://portal.just.ro/2/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001023175&id_inst=2

¹²¹ Decizia nr. 298/2024 din 12 martie 2024 Dosar nr. 16366/3/2022.

https://portal.just.ro/2/SitePages/Dosar.aspx?id_dosar=300000001023175&id_inst=2

Primarul Băluță c. Libertatea - zeci de plângeri civile, administrative și penale

La finalul anului 2020 și în 2021, primarul Băluță a formulat nu mai puțin de 18 plângeri împotriva ziarului Libertatea și a mai multor jurnaliști ai acestei publicații - 10 cereri de daune pentru defăimare în instanțele civile, 3 cereri de ordonanță președințială, 3 plângeri de discriminare (depusse la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării), 2 plângeri penale. Dintre acestea, un proces și o cerere de ordonanță președințială au fost inițiate de instituția primarului Sectorului 4, nu de primarul Băluță personal.

Toate plângerile formulate vizau mai multe articole publicate de Libertatea, printre care articole care nu se refereau la primarul Băluță, ci, la persoane din anturajul său sau articole care aveau caracter informativ. În cererile de chemare în judecată pentru defăimare, primarul Băluță a solicitat despăgubiri morale în quantum simbolic, dar a cerut ștergerea articolelor și obligarea jurnaliștilor la publicarea deciziei instanței după ce aceasta va deveni definitivă.

Mai mult, primarul Sectorului 4 București, Daniel Băluță (membru al Partidului Social Democrat), a depus o plângere penală împotriva Newsweek România și Libertatea susținând că jurnaliștii de la aceste publicații ar fi fost implicați în acțiuni de șantaj și crimă organizată, fără a prezenta însă nicio probă legată de obiectul șantajului. Plângerea a fost formulată în urma publicării unor articole ce aveau ca subiect nereguli cu privire la fonduri și licitații publice în primăria Sectorului 4. Procurorii DIICOT, înainte de a face orice investigație independentă, au emis citații și i-au chemat pe semnatarii articolelor pentru a-i audia, inclusiv pe senior editorii celor două publicații, Newsweek România și Libertatea (deținută de Ringier Group), acceptând tacit afirmația primarului, neprobată de niciun fel de alte documente în afara articolelor de presă (care aveau caracter informativ și erau de interes public), cum că aceștia ar fi autorii, respectiv „autorii morali”, ai unui așa-numit șantaj. Audierea, pe 20 mai 2021, a coordonatorului editorial al Libertatea, Cătălin Tolontan, și a jurnalistului Mihai Toma, de la aceeași publicație, a fost o oportunitate foto / video pentru o serie de instituții media. Astfel, Cătălin Tolontan a devenit ținta principală a unei campanii coordonate de discreditare în media, neputând să se apere, deoarece, în timp ce jurnaliștii au fost obligați să semneze acorduri de nedivulgare cu procurorii, alte instituții media au primit acces și au publicat selecții și detalii trunchiate din plângerea penală a primarului Băluță. La rândul lor, câțiva jurnaliști Newsweek (cei care au publicat inițial articolul despre primar), au fost audiați pe 21 mai. Rise Project a descoperit la scurt timp că procurorul care instrumenta dosarul care i-a vizat pe jurnaliști era căsătorit cu avocata unuia dintre subordonații primarului Băluță¹²², aflându-se, deci, într-un flagrant conflict de interese¹²³.

¹²² „Rise Project: Soția procurorului DIICOT care cercetează plângerea lui Băluță la adresa jurnaliștilor a fost avocata lui Goleac și a fiului lui Goleac!”, Otilia Cristea, Libertatea, 26 mai 2021, <https://www.libertatea.ro/stiri/rise-project-sotia-procurorului-diicot-care-cerceteaza-plingerea-lui-baluta-la-adresa-jurnalistilor-a-fost-avocata-lui-goleac-si-a-fiului-lui-goleac-3569064>

¹²³ Rezumat preluat din „Siguranța jurnaliștilor - Linșaj public și kompromat” - FreeEx Digest nr. 1, publicat de ActiveWatch, 2023

Până la începutul anului 2024, Libertatea a câștigat toate procesele în instanță, plângerile la CNCD au fost respinse (primarul Băluță a contestat în justiție una dintre aceste decizii în 2022), iar dosarele penale au fost clasate aproape în totalitate (soluțiile fiind confirmate definitiv de instanțe).

Este de notat și că într-unul dintre aceste procese prima instanță a dispus eliminarea articolelor vizate, sentința fiind ulterior schimbată în totalitate de Tribunalul București, care a considerat că articolele erau de interes public și aveau o bază factuală suficientă.

De asemenea, într-unul dintre aceste procese, care viza un articol de opinie semnat de Cătălin Tolontan, Băluță a depus o cerere de măsuri provizorii prin care a solicitat ca articolul să fie șters iar Libertatea și Cătălin Tolontan să nu mai publice alte articole până la soluționarea acțiunii pe fond. Aceste solicitări au fost respinse în primă instanță ca fiind neîntemeiate, dar, în apel, judecătorii Tribunalului București au fost de aceeași opinie cu argumentația formulată de jurnaliști și publicația Libertatea, anume că o cerere de a nu mai publica alte articole pe viitor despre o persoană sau un subiect nu ar trebui să fie considerată neîntemeiată, așa cum susținuse prima instanță, ci inadmisibilă, în conformitate cu legislația în vigoare.

O altă cerere de măsuri provizorii a vizat obligarea Libertatea la a publica o poziție a primăriei sectorului 4, prin care să fie corectat un interviu cu un director de liceu. Judecătoria Sectorului 2 a admis cererea de ordonanță președințială, invocând dreptul la replică prevăzut de legea audiovizualului (care însă nu poate reglementa presa scrisă). Tribunalul București însă a decis că cererea de ordonanță președințială este inadmisibilă, deoarece publicarea poziției primăriei nu reprezintă o măsură provizorie și, prin urmare, nu poate fi luată decât în cadrul unui proces pe fond. Tribunalul a considerat și că o astfel de măsură este disproporționată deoarece primăria dispune de mijloace pentru a-și comunica public poziția.¹²⁴

Informații despre fiecare dintre acțiunile juridice menționate mai sus sunt prezentate detaliat în raportul *“SLAPP-urile în România – Studiu de caz”* publicat de Centrul pentru Jurnalism Independent¹²⁵.

Acest caz rămâne chiar și după aproape 5 ani de la debutul său cel mai elocvent caz în care o persoană publică a folosit atât toate mijloacele juridice disponibile civil și administrativ, cât și sprijinul abuziv al organelor de cercetare penală pentru a hărțui și pentru a încerca să reducă la

https://activewatch.ro/documents/249/freeex_digest_1.pdf

¹²⁴ Informațiile despre detaliile litigiilor sunt preluate din *“SLAPP-urile în România – Studiu de caz”*, de Diana Hatneanu, publicat de Centrul pentru Jurnalism Independent, 2023. Raportul conține trimiteri la sentințele instanțelor și link-urile dosarelor pe portalul instanțelor de judecată.

<https://cji.ro/slapp-urile-in-romania-studiu-de-caz/>

¹²⁵ *Ibidem*.

tăcere jurnaliști care au relatat în interes public. Cazul a fost publicat și pe platforma Consiliului Europei privind siguranța jurnaliștilor¹²⁶.

Plângere penală pentru o emisiune de satiră

Fundația Pro Economica, împreună cu Monika Kozma, președinta fundației, au depus în octombrie 2025 o plângere penală împotriva postului public local Radio Târgu Mureș cu privire la o emisiune de satiră difuzată la sfârșitul lunii august 2025¹²⁷. Plângerea invoca mai multe presupuse infracțiuni, printre care incitarea la ură, violență și discriminare, abuz în serviciu, alterarea integrității datelor digitale și falsificarea digitală. Fundația a solicitat, de asemenea, ca Radio Târgu Mureș să înceteze difuzarea și să retragă versiunile audio și text ale materialului în cauză, considerând că acesta ar avea conținut „xenofob”, „mincinos” și ar aduce atingere imaginii fundației¹²⁸.

Emisiunea contestată era un material satiric produs de secția de limbă maghiară a Radio Târgu Mureș, ca parte a unei serii de emisiuni de lecții română-maghiară. Episodul, intitulat „Hoteluri de lux”, prezenta un dialog fictiv între un jurnalist și președintele unei fundații românești anonime, presupus finanțată de guvernul maghiar pentru a sprijini construirea de facilități de cazare în Ținutul Secuiesc. În cadrul dialogului, președintele fictiv al fundației adresa jurnalistului insulte folosind, cu scopul de a le ironiza, expresii stereotipice discursului de extrema-dreapta (de exemplu, „anti-maghiar sorosit liberal jegos”, „criminal ucrainean”, „globalist nerușinat”, „neomarxist pro-european jegos” etc.). Fundația ProEconomica s-a simțit vizată de materialul radiofonic, deși textul emisiunii nu conținea referiri directe la fundație. Cu câteva săptămâni înainte de difuzarea emisiunii satirice, publicația Magyar Hang publicase un material¹²⁹ despre situația investițiilor administrate de Fundația Pro Economica și finanțate parțial de statul maghiar în hoteluri din Ținutul Secuiesc.

De asemenea, Fundația Pro Economica susține în plângerea penală că materialul jurnalistic ar fi fost produs cu ajutorul inteligenței artificiale, ceea ce ar echivala cu comiterea infracțiunilor de alterarea integrității datelor digitale și falsificarea digitală. În realitate, textul emisiunii a fost interpretat de doi actori, a căror identitate a fost asumată și făcută publică în cadrul emisiunii.

¹²⁶ „*Newsweek Romania and Libertatea Investigated Following a Complaint by Mayor*”, Council of Europe Platform to promote the protection of journalism and safety of journalists, creat la 31 mai 2021, actualizat la 7 noiembrie 2023

<https://fom.coe.int/en/alerte/detail/100310820:globalSearch=true>

¹²⁷ Nyelvlecke – 58. rész Luxusszállodák, Radio Târgu Mureș, 27 aug. 2025

<https://www.marosvasarhelyiradio.ro/nyelvlecke-58-resz-luxusszallodak/>

¹²⁸ „*Feljelentették a Marosvásárhelyi Rádiót a Luxusszállodák című román nyelvlecke miatt*”,

Molnár Boglárka, Maszol, 20 octombrie 2025

https://maszol.ro/belfold/Feljelentettek-a-Marosvasarhelyi-Radiot-a-Luxusszallodak-cimu-roman-nyelvleck-e-miatt#google_vignette

¹²⁹ „*Fele sem készült el a magyar közpénzből épülő szállodáknak – Videóval*”, Lukács Csaba, Magyar Hang, 1 august 2025

<https://hang.hu/magyar-hang-plusz/fele-sem-keszult-el-a-magyar-kozpenzbol-epulo-szallodaknak-178987>

Autori:

Liana Ganea
Daria Ilie
Răzvan Martin

Mulțumiri:

Diana Hatneanu
Ștefan Căndea
Bogdan Manolea

Grafică și design:

Ioana Popa

Licență:

Creative Commons CC-BY 4.0
(Attribution)

martie 2026

ActiveWatch